

www.conpolis.eu

Οι Βασικοί Σκοποί της Ομοσπονδίας
εν συντομία:

- Η ενίσχυση των σχέσεων, η ανταλλαγή ιδεών και η αλληλεγγύη μεταξύ των ανά τον κόσμο Κωνσταντινουπολιτών.
- Η προάσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των δικαιωμάτων των Κωνσταντινουπολιτών, όπως αυτά προστατεύονται από τις διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου.
- Η συμπαράσταση και υποστήριξη προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως

Δεκέμβριος 2023 Τεύχος 12/12

- Πρόγραμμα Υποτροφιών Νέων, σ.2.
- Κοινωνική Αλληλεγγύη την περίοδο Χριστουγέννων, σ.3-5.
- Πατριαρχική Απόδειξις Χριστουγέννων, σ.6-8.
- Ανακοινώσεις Ο.Ομ.Κω, σ.9-11.
- Μνήμη Παντελή Heinz Gstrein, σ.12.
- Η Πόλη κάτω από την επιφάνεια της Γης, σ.13-17.
- Η τεχνολογία Απομονωτών στα κτήρια για αντιμετώπιση σεισμών, σ.18-19.
- Άρθρο του Ομ.Καθ. Ι.Ε.Πυργιωτάκη για τον Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή.

Μηνιαία Ενημέρωση Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών
Monthly Bulletin of Ecumenical Federation of Constantinopolitans
İstanbulu Rumların Evrensel Federasyonu Aylık Bülteni

**Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ο.Ομ.Κω. εύχεται Υγεία, Ευτυχία και Ειρήνη
σε όλο τον κόσμο στο Νέο Έτος 2024.**

**The Administrative Board of E.F.C. wishes Health, Happiness and Peace
to the whole world in the New Year 2024.**

Η κατάδυση του Τιμίου Σταυρού στην Τραπεζούντα το έτος 1917 όταν ο Μητροπολίτης Χρυσάνθος ως πρόεδρος της μικτής Επιτροπής Ρωμιών και Μουσουλμάνων ασκούσε δικαία της πόλης αυτής που αναγνωρίζεται ακόμα και σήμερα από τους πάντες.

Πρόγραμμα Υποστήριξης της ΟιομΚω προς της Σπουδάζουσα Νέα Γενιά με καταγωγή από την Κωνσταντινούπολη

Το Πρόγραμμα αποτελείται από δύο παράλληλες δράσεις που αντιστοιχούν στην υποστήριξη των μαθητών/τριών που σπουδάζουν στις δύο τελευταίες τάξεις λυκείων της Ελλάδος και την υποστήριξη φοιτητριών/ων που σπουδάζουν σε ΑΕΙ της Ελλάδος και της Κύπρου.

Φέτος, όπως ενημερώσαμε στο προηγούμενο Ενημερωτικό Δελτίο, έχουν συμπληρωθεί οι διαδικασίες για το πρώτο σκέλος του Προγράμματος και υποστηρίχθηκαν 67 μαθήτριες/ες. Το συνολικό ποσό που διατέθηκε και προήλθε από δωρεές ιδιωτών και εταιρειών που ανακοινώνονται στα Ενημερωτικά Δελτία της ΟιομΚω και είναι 19.200€. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη είναι: (α) οι επιδόσεις των υποψηφίων και (β) τα οικονομικά/κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες των υποψηφίων.

Για το δεύτερο σκέλος του Προγράμματος την υποστήριξη προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητριών/ων έχουν υποβληθεί μέχρι την προθεσμία 15/12/2023, 47 υποψηφιότητες και οι οποίες έχουν ήδη αποδελτιωθεί και θα ακολουθήσει εντός της επόμενης περιόδου η ενημέρωση των ενδιαφερομένων. Παράλληλη με την οικονομική υποστήριξη κατά περίπτωση θα χορηγηθούν και υλικά μέσα όπως υπολογιστές και παρελκόμενά τους, γραφειακός εξοπλισμός που στην αίτηση τους έχουν δηλώσει οι υποψήφιοι/οι.

Σκοπός του Προγράμματος εκτός από την υποστήριξη της σπουδάζουσας νεολαίας είναι η ενημέρωσή τους για τον οικουμενικό πολιτισμό του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης και γενικότερα της Ανατολής.

Ευχαριστίες του Δ.Σ. της ΟιομΚω

Η ΟιομΚω ευχαριστεί για την υποστήριξη του Προγράμματος Υποστήριξης Νέας Γενιάς τους ακολούθους αξιότιμους δωρητές κατά τον μήνα **Δεκέμβριο 2023**

κ. Νικόλαος Χρηστίδης 200€, κ. Kenneth Howard Prince Wright 150€, Αικατερίνη Δημητρίου 100€, κ. Χρήστος Παπαευαγγέλου 150€, κ. Ανδρέας Χασάπης 200€, κ. Παναγιώτης Αθανασόπουλος 100€, οι κ.κ. Γ & Λ Καραμανλής 80€, κα. Γεωργία Κασημάτη 40€, κα. Πανδώρα Αγάθου 80€, κ. Νίκος Μιχαηλίδης 100€, κα. Δέσποινα Δουάνογλου 100€, κ. Αλέξη Λάσκαρη 100€, κ. Ιωάννης Κοστόπουλος 100€, Εταιρεία Space Hellas 1000€.

Επίσης ευχαριστούμε τους συμπολίτες μας κ. Νίκο Ζαχαριάδη και κ. Νίκο Μιχαηλίδη για την υποστήριξη τους με ενημέρωση των δωρητών για τις προσπάθειες της ΟιομΚω στο αναφερόμενο Πρόγραμμα.

Οι Ενισχυμένες Δράσεις του Προγράμματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης την περίοδο των Χριστουγεννιάτικων εορτών με την συνεργασία της ΟιομΚω, του Νέου Κύκλου Κωνσταντινουπολιτών και του Κοσμετίου Ιδρύματος

Στις δράσεις που ανακοινώνουμε σε κάθε Ενημερωτικό Δελτίο, όπως κάθε χρόνο στις εορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα πραγματοποιήθηκαν ενισχυμένες δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης ενόψει των Χριστουγέννων. Φέτος συνεργάστηκαν στενά η Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών, ο Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών και το Κοσμέτιο Ίδρυμα για την υλοποίηση των δράσεων αυτών.

Ετοιμάστηκαν και διανεμήθηκαν στα σπίτια των οικονομικά αδύναμων συμπολιτών μας όπως και στον Οίκο του Κωνσταντινουπολίτη-με την βοήθεια των εθελοντών δέματα με τρόφιμα, πίτες και γλυκά όπως επίσης και κατά 75% υψηλότερα βοηθήματα που διανέμονται σε 140 οικογένειες.

Στα 140 δέματα που διανεμήθηκαν από τους εθελοντές περιλήφθηκαν 17 είδη τροφίμων.

Ο πέμπτος όροφος στο Πνευματικό Κέντρο Κωνσταντινουπολιτών για την ετοιμασία των δεμάτων

Τα Διοικητικά Συμβούλια της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών—Νέου Κύκλου Κωνσταντινουπολιτών (Ν.Κ.Κ.) και του Κοσμετείου Ιδρύματος εκφράζουν τις ολόθερμες ευχαριστίες τους προς:

- Την δράση **ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ** για την δωρεά αξίας 1000€.
- Την αστική μη κερδοσκοπική εταιρία **Αποστολή «ΑΝΘΡΩΠΟΣ»** για την δωρεά τροφίμων σε 34 κιβώτια με ξηρά τροφή (6 είδη) και ελαιόλαδο (4 λτ.).
 - Την εταιρεία **ΚΟΡΕ Α.Ε.** ελαιόλαδο, ηλιέλαιο και ντοματοπολτό.
 - Το Ζαχαροπλαστείο **PASSARELLA** 140 κουτιά Χριστουγεννιάτικα γλυκά.
 - **Ανώνυμο** 5 σακιά ρύζι, όσπρια και μια κούτα τσάι.
 - Την εταιρεία **Στεργίου Α.Ε.** για γλυκά στον Οίκο του Κωνσταντινουπολίτη.
 - Το Δ.Σ. του **Κατσολεδάκιου Ιδρύματος** για την διάθεση του ποσού 3.000€ που διανεμήθηκε ως βοήθημα σε 60 συμπολίτες μας (σε 80 συμπολίτες μας διανεμήθηκαν διατακτικές από το Πρόγραμμα της ΟιομΚω και ο Ν.Κ.Κ. δίνουμε βοηθήματα όπως γίνεται κάθε μήνα).
- Τον Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Σύλλογο **INFOPOINTHELLAS** για την δωρεά υγειονομικού υλικού και τροφίμων .

Επίσης εκφράζονται ευχαριστίες προς τις/τους Εθελόντριες/ες:

Μαρια Καραίσκου, Λένα Αναπνιώτη, Μάκη Αρρωστίδη, Ηώ Δεβλέτογλου, Έφη Κλάτση, Αλέξανδρο Μπεγάκη, Μαριάννα Γιάννου, Δήμητρα Φώτου, Στέλιο Σαράντη και Ιωσήφ Μουλινό, Ευτυχία Φράγκου, Δανάη Παλάκα, Νίκο Δερβίση, Ντόρα Μαυράκη, Θεοδώρα Φωτογιαννοπούλου, Σωτήρης Ιγνατιάδης, Ζωή Καραγιαννίδου, Σοφία Φράνκο, Πόπη Παρασκευοπούλου, Μηνά Αγιάνογλου, Ανδρέα Χανιώτη.

Ευχαριστίες του Δ.Σ. της ΟΙΟΜΚω για την υποστήριξη του Προγράμματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατά τον μήνα Δεκέμβριο 2023

- Την καταγόμενη από την Σμύρνη κυρία που θέλει να διατηρήσει την ανωνυμία για την δωρεά της των 10.000€.
- τον συμπολίτη μας κ. Νίνο Εлмаτζιόγλου στην μνήμη των γονέων του Ιωάννα και Παντελή για την δωρεά του 300€.
 - Την οικογένεια Άννας και Σταύρου Κοτσίνη για την δωρεά τους 500€.
 -

Το Δ.Σ. του Κοσμετείου Ιδρύματος ευχαριστεί πάρα πολύ για τις δωρεές:

- κ. Χαράλαμπο Σιούφα, 2.500€
- Στην μνήμη της αείμνηστης Μαρίας Μαξιμάδη: Μιχάλη Μαξιμάδη 100€, Θέμη Μαξιμάδη 100€, Νίκο Μαξιμάδη 100€, Θεόδωρο Ιπεκτσή 50€, Ελένη Δημοπούλου συζ. Σάββα Δημόπουλου 50€, Κατερίνα Αντωνιάδου 50€, Μαρία Χριστοδούλου 20€.
- Μαργαρίτα Ηλιάδου 100€, Δέσποινα και Λεωνίδας Αρσλάνογλου 200€, Θεφάνης Βασαγιώργης 300€, Δημήτριος Αποστολόπουλος 250€, Οικογένεια Νικολάου Λάππα 100€, Βασίλη Ισαακίδη 15€, Ντένα Καστάνη 15€.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ
+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ – ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί Ἱεράρχαι καί πεφιλημένα τέκνα,

Ἄνωθεν εὐδοκίᾳ ἐορτάζομεν καί ἐφέτος ἐν ψαλμοῖς καί ὕμνοις καί ᾠδαῖς πνευματικαῖς τήν κατά σάρκα Γέννησιν τοῦ προαιωνίου Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, τήν φανέρωσιν δηλονότι τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἀνθρώπου. Κατά τόν Ἅγιον Νικόλαον Καβάσιλαν, τά τελούμενα εἰς τήν Θεῖαν Λειτουργίαν εἶναι «τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου μυσταγωγία», τό δέ ἐν τοῖς προοιμίοις αὐτῆς δοξολογικόν «Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» μαρτυρεῖ «ὅτι διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου πρῶτον ἐμάνθανον οἱ ἄνθρωποι ὡς εἶη τρία πρόσωπα ὁ Θεός».

Ὁ ἱερός πατήρ διακηρύττει ὅτι ὁ Κύριος καί Σωτήρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός «τόν ἀληθινόν ἄνθρωπον καί τέλειον καί τρόπων καί ζωῆς καί τῶν ἄλλων ἕνεκα πάντων πρῶτος καί μόνος ἔδειξεν».

Ἡ πρόσληψις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ καί ἡ διάνοξις τῆς ὁδοῦ τῆς κατά χάριν θεώσεως εἰς τόν ἄνθρωπον προσδίδουν εἰς αὐτόν ἀνυπέβλητον ἀξίαν. Ἡ λήθη αὐτῆς τῆς ἀληθείας ὀδηγεῖ εἰς μείωσιν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τό ἀνθρώπινον πρόσωπον. Ἡ ἄρνησις τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὄχι μόνον δέν τόν ἀπελευθερώνει, ἀλλά ὀδηγεῖ εἰς ποικίλας συρρικνώσεις καί διχασμούς. Ἄνευ συνειδήσεως τῆς θείας προελεύσεώς του καί τῆς ἐλπίδος τῆς αἰωνιότητος, ὁ ἄνθρωπος δυσκολεύεται νά παραμείνη ἀνθρώπινος, ἀδυνατεῖ νά διαχειρισθῇ τὰς ἀντιφάσεις τῆς «ἀνθρωπίνης καταστάσεως».

Ἡ χριστιανική κατανόησις τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως προσφέρει λύσιν τῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια δημιουργοῦν ἡ βία, ὁ πόλεμος καί ἡ ἀδικία εἰς τόν κόσμον μας. Ὁ σεβασμός τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ἡ εἰρήνη καί ἡ δικαιοσύνη εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐγκαθίδρυσις ὅμως τῆς κομισθείσης ὑπό τοῦ Χριστοῦ εἰρήνης ἀπαιτεῖ συμμετοχήν καί συνεργίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ χριστιανική τοποθέτησις εἰς τό θέμα τοῦ ἀγῶνος διά τήν εἰρήνην συγκροτεῖται διά τῶν λόγων τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὁ ὅποιος εὐαγγελίζεται τήν εἰρήνην, χαιρετᾷ μέ τό «Εἰρήνη ὑμῖν» καί παροτρύνει τούς ἀνθρώπους νά ἀγαποῦν τούς ἐχθρούς των. Ἡ ἐν Χριστῷ ἀποκάλυψις χαρακτηρίζεται ὡς «εὐαγγέλιον τῆς εἰρήνης». Αὐτό σημαίνει ὅτι δι' ἡμᾶς τούς Χριστιανούς, ἡ ὁδός πρός τήν εἰρήνην εἶναι ἡ εἰρήνη, ὅτι ἡ μή βία, ὁ διάλογος, ἡ ἀγάπη, ἡ συγχώρησις καί ἡ καταλλαγή ἔχουν προτεραιότητα ἀπέναντι εἰς ἄλλας μορφάς ἐπιλύσεως διαφορῶν. Μέ σαφήνειαν περιγράφεται ἡ θεολογία τῆς εἰρήνης εἰς τό κείμενον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «Ἐπί τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς». Τό κοινωνικό ἔθος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» (2020): «Τίποτε δέν ἀντιτίθεται περισσότερο στό θέλημα τοῦ Θεοῦ γιά τὰ πλάσματά Του πού ἔχουν δημιουργηθεῖ κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσή Του, ἀπό τή βία πού ἀσκεῖται ἐναντίον τοῦ πλησίον... Μποροῦμε ὀρθά νά ἰσχυριστοῦμε ὅτι ἡ βία ἀποτελεῖ τήν κατ' ἐξοχήν ἀμαρτία. Πρόκειται γιά τήν τέλεια ἀντίθεση μεταξύ τῆς κτιστῆς μας φύσης καί τῆς ὑπερφυσικῆς μας κλήσεως πρός ἀναζήτησιν τῆς ἀγαπητικῆς ἔνωσης μέ τόν Θεό καί τόν πλησίον μας... Ἡ εἰρήνη ἀποτελεῖ μία πραγματική ἀποκάλυψη τῆς βαθύτερης πραγματικότητος τῆς δημιουρ-γίας σύμφωνα πρός τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, καί τῆς μορφῆς ὅπως τήν σχεδίασε Ἐκεῖνος κατά τίς αἰώνιες βουλές Του».

Ἡ εἰρήνη δέν εἶναι δεδομένη καί αὐτονόητος, ἀλλά χρέος, κατόρθωμα, διαρκῆς μέριμνα καί ἀδιάκοπος ἀγών διά τήν διατήρησίν της. Δέν ὑπάρχουν αὐτοματισμοί καί μόνιμοι συνταγαί. Ἀπέναντι εἰς τὰς ἐκάστοτε ἀπειλάς τῆς εἰρήνης ἀπαιτεῖται ἐγρήγορις, βούλησις διά λύσιν τῶν προβλημάτων διά μέσου τοῦ διαλόγου. Οἱ μεγάλοι ἥρωες τῆς πολιτικῆς εἶναι οἱ ἀγωνισταί τῆς εἰρήνης. Ἡμεῖς συνεχίζομεν νά τονίζωμεν τόν εἰρηνοποιητικόν ρόλον τῶν θρησκευτῶν, εἰς μίαν ἐποχήν κατά τήν ὁποίαν ἀσκεῖται κριτική εἰς τὰς θρησκείας, ἐπειδή, ἀντί νά ἀναδεικνύονται δυνάμεις εἰρήνης, ἀλληλεγγύης καί καταλλαγῆς, τροφοδοτοῦν τόν φανατισμόν καί τήν βίαν «ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ: Πρόκειται περί ἀλλοτριώσεως τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καί ὄχι περί συμφυοῦς μέ αὐτήν φαινομένου. Ἡ γνησία πίστις εἰς τόν Θεόν εἶναι ὁ αὐστηρότερος κριτής τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ. Αἱ θρησκεῖαι εἶναι οἱ φυσικοί σύμμαχοι ὅλων τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀγωνίζονται διά τήν εἰρήνην, τήν δικαιοσύνην καί τήν προστασίαν τῆς κτίσεως ἀπό τήν ἀνθρωπογενῆ καταστροφῆν.

Ἡ ἀνθρωπότης τιμᾷ ἐφέτος τὴν 75ην ἐπέτειον τῆς Οἰκουμενικῆς Διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου (10 Δεκεμβρίου 1948), ἡ ὁποία ἀποτελεῖ σύνοψιν τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπιστικῶν ιδεωδῶν καὶ ἀξιῶν, «τό κοινόν ἰδανικόν, εἰς τό ὁποῖον πρέπει νά κατατείνουσι ὅλοι οἱ λαοί καί ὅλα τὰ ἔθνη». Τά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, κεντρικόν σημεῖον ἀναφορᾶς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ προστασία τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καί τῶν ἀτομικῶν, κοινωνικῶν, πολιτισμικῶν, οἰκονομικῶν καί περιβαλλοντικῶν ὅρων τῆς, κατανοοῦνται εἰς τὴν ἀρχικὴν δυναμικὴν των, ἐάν ἀναγνωρισθοῦν ὡς θεμέλιον καί κριτήριον τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, τὴν ὁποίαν συνδέουσι μέ τὴν ἐλευθερίαν καί τὴν δικαιοσύνην. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, τό μέλλον τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς εἰρήνης συνδέεται καί μέ τὴν συμβολὴν τῶν θρησκείων εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ σεβασμοῦ καί τῆς πραγματώσεώς των.

Μέ τοιαύτας σκέψεις καί ἐόρτια αἰσθήματα, ἐν πλήρει βεβαιότητι ὅτι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καθ' ἑαυτὴν ἀποτελεῖ ἀντίστασιν εἰς τὸν ἀπανθρωπισμόν, ἀπό ὅπου καί ἂν αὐτός προέρχεται, καλοῦντες πάντας ὑμᾶς εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς οἰκοδομῆς ἐνός πολιτισμοῦ εἰρήνης καί καταλλαγῆς, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος θά βλέπῃ εἰς τό πρόσωπον τοῦ συνανθρώπου του τὸν ἀδελφόν καί τὸν φίλον καί ὄχι τὸν ἐπίβουλον καί τὸν ἐχθρόν, καί ὑπενθυμίζοντες εἰς ὑμᾶς πάντας, ἀδελφοί καί τέκνα, ὅτι τὰ Χριστούγεννα εἶναι καιρὸς αὐτογνωσίας καί εὐχαριστίας, ἀποκαλύψεως τῆς διαφορᾶς μεταξύ Θεανθρώπου καί «ἀνθρωποθεοῦ», συνειδητοποιήσεως τοῦ «μεγάλου θαύματος» τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας καί τῆς ἰάσεως τοῦ «μεγάλου τραύματος» τῆς ἀλλοτριώσεως ἀπὸ τὸν Θεόν, κλίνομεν εὐλαβῶς τό γόνυ ἐνώπιον τῆς κρατούσης ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς τὸν σαρκωθέντα Λόγον Θεομήτορος Μαρίας, μεταφέροντες δέ πρὸς ὑμᾶς τὴν εὐλογίαν τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, εὐχόμεθα αἴσιον, ὑγιερὸν, εὐκαρπὸν, εἰρηνικόν καί εὐφρόσυνον τὸν ἐπερχόμενον νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου.

Χριστούγεννα ,βγκ'

† Ο Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΕΚΚΛΗΣΗ

ΥΠΕΡ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Το έτος 2013 η τότε κυβέρνηση στην Ελλάδα με το 2^ο μνημόνιο των δανειστών βρήκε ως εύκολη λύση για την περικοπή δαπανών, την κατάργηση των επιδομάτων ανασφάλιστων ηλικίας άνω των 67 ετών νέο-προσφύγων Ελλήνων από την π. ΕΣΣΔ, Βόρεια Ήπειρο, Κωνσταντινούπολη κτλ. Επηρεάστηκαν από το σκληρό αυτό οριζόντιο μέτρο περί τους 50.000 νέο-πρόσφυγες Έλληνες. Αν και ο αριθμός των Κωνσταντινουπολιτών σε σχέση με το συνολικό αριθμό ήταν μικρός, πρόσθετοι λόγοι που αφορούσαν την Ομάδα αυτή διόγκωσε τα κοινωνικά προβλήματα που αντιμετώπιζαν. Η τότε διοίκηση της ΟιομΚω προέβη σε δύο ενέργειες: (α) πιέσεις προς την Κυβέρνηση να αναθεωρήσει το μέτρο αυτό, (β) να οργανώσει μαζί με τα περισσότερα μέλη σωματεία της, το Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Μηνάς Τσιτσάκος» το οποίο συνεχίζεται. Όσον αφορά τις πιέσεις προς την Κυβέρνηση δεν απέδωσαν αφού η πλειοψηφία των θιγόμενων δεν ψήφισαν μη έχοντας Ελληνική υπηκοότητα. Το Πρόγραμμα «Μηνάς Τσιτσάκος» συνεχίζεται με αυξανόμενες δράσεις αφού οι ανάγκες αυξάνονται όπως ενημερώνουμε τακτικά στα Ενημερωτικά μας Δελτία. Στην περίπτωση Κωνσταντινουπολιτών και Ιμβρίων-Τενεδίων ο κύριος παράγοντας που ένα ποσοστό τους καθιστά ευπαθή ομάδα είναι το γεγονός ότι για 20 χρόνια (1965-1985) δεν χορηγούνταν άδειες παραμονής και εργασίας με συνέπεια να αναγκαζόταν σημαντικός αριθμός αυτών να εργάζονται χωρίς κοινωνική ασφάλιση. Η απώλεια 20 ετών χρόνου σύνταξης έχει συνέπειες όταν φθάσει κανείς στα 70 του. Υπάρχει σήμερα σημαντικός αριθμός ανασφάλιστων που ζουν με το επίδομα του ΚΕ-Α (200€/μήνα) αλλά και το επίδομα ΟΠΕΚΑ ανασφάλιστου ηλικιωμένου άνω των 67 ετών, για να δοθεί χρειάζονται 18 μήνες. Αποτελεί δε άθλο να πάρει κάποιος ανάπηρος ειδικό επίδομα ακόμα και να υπάρχει συμπαραστάτης.

Συμβαίνει δε το γεγονός ότι το αναπηρικό επίδομα έρχεται όταν πλέον δεν είναι εν ζωή ο ανάπηρος. Αποτελεί τραγικό γεγονός ότι κάθε μήνα υπάρχει η ανάγκη κάλυψης των εξόδων κηδειών επειδή δεν υπάρχουν συγγενείς (τον μήνα Ιούλιο 2023 δυο κηδείες) ή δεν μπορούν να καλύψουν το σχετικό ποσό. Μια πρόσθετη δυσκολία είναι, ένας ανασφάλιστος έχει πολύ περιορισμένη κάλυψη των φαρμακευτικών συνταγών, αφού από τον Ιούλιο του 2022 δεν μπορούν οι ιδιώτες ιατροί να συνταγογραφούν.

Η πλειοψηφία των ιδρυμάτων που προσέφεραν πολύτιμη υποστήριξη στα Προγράμματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης τα τελευταία 10 χρόνια και έχουμε κατά καιρούς ευχαριστήσει δημόσια, δεν υποστηρίζουν πλέον τα σχετικά προγράμματα. Αυτό συνέβη επειδή θεωρείται ότι το κράτος πρέπει να αναλάβει αποκλειστικά την κοινωνική μέριμνα των αδυνάμων. Αυτοί οι λόγοι και πολλοί άλλοι καθιστούν αναγκαία την υποστήριξη από όλους μας του ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΤΗΣ ΟΙΟΜΚΩ.

Για επικοινωνία nnap@otenet.gr

APPEAL TO SUPPORT SOCIAL SOLIDARITY PROGRAM OF THE ECUMENICAL FEDERATION OF CONSTANTINOPOLITANS

In the year 2013, the then government in Greece with the 2nd memorandum of the lenders found as an easy solution to cut costs, the abolition of the benefits of uninsured persons over the age of 67 of the Greek neo-refugees from the former USSR, Northern Epirus, Istanbul, etc. They were affected from this harsh horizontal measure of about 50,000 Greek neo-refugees. Although the number of Constantinopolitans in relation to the total number was small, additional reasons concerning this Group magnified the social problems they faced. The then administration of EcFeCon took two actions: a) pressure to the Government to revise this measure, (b) to organize, together with most of its member associations, the "Minas Tsitsakos" Social Solidarity Program which continues up today. As for the pressures on the Government, they did not work since the majority of those affected did not vote without having Greek citizenship. The "Minas Tsitsakos" Program continues, with increasing actions since the needs increase as we regularly update in our Newsletters. In the case of Constantinopolitans and Imbrian-Tenedians, the main factor that makes a percentage of them a socially vulnerable group is the fact that for 20 years (1965-1985) residence and work permits were not granted to them, with the consequence that a significant number of them were forced to work without social security. Losing 20 years of retirement time has consequences when one reaches 70. There is currently a significant number of uninsured people who live on the KEA allowance (200E/month) but also the OPECA allowance for uninsured elderly over 67 needs 18 months to be given. It is a feat for a disabled person to get a special allowance even if there is a supporter. It also happens that the disability allowance comes when the disabled person is no longer alive. It is a tragic fact that every month there is the need to cover funeral expenses because there are no relatives (in the month of July 2023 two funerals) or they cannot cover the relevant amount. An additional difficulty is an uninsured person has very limited prescription drug coverage, since from July 2022 private doctors cannot prescribe.

Most foundations that have provided valuable support to the Social Solidarity Programs over the last 10 years, and we have publicly thanked them from time to time, no longer support the related programs. This happened because it is considered that the state should exclusively undertake the social welfare of the weak.

These reasons and many others make it necessary for all of us to support the EcFeCon SOCIAL SOLIDARITY PROGRAM. For contact nnap@otenet.gr

ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«ΕΛΠΙΣ» ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ

ΕΚΠΑΤΡΙΣΜΕΝΑ ΜΕΛΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟ

Το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω. στο πλαίσιο του Προγράμματος ΕΛΠΙΣ, προσκαλεί οικογένειες που τουλάχιστον ένα μέλος τους ανήκει στην εκπατρισμένη Κοινότητα των Ρωμιών της Πόλης, εφόσον ενδιαφέρονται να εκδηλώσουν την πρόθεσή τους για τη συμμετοχή τους στην αναφερόμενη Δράση που αποσκοπεί στην υποστήριξη οικογενειών που επιθυμούν να εγκατασταθούν και να ζήσουν στην Κωνσταντινούπολη ως μέλη της Ομογένειας.

Σκοπός της Δράσης είναι η υποστήριξη της προετοιμασίας και η διεύρυνση του επαναπατρισμού στην Κωνσταντινούπολη, όπως επίσης και η υποστήριξη για ένα μεταβατικό διάστημα μετά από την εγκατάσταση στην Πόλη. Κάθε περίπτωση θα εξεταστεί από την αρμόδια Επιτροπή ανεξάρτητα. Προτεραιότητα θα δοθεί σε οικογένειες με παιδιά με τη δέσμευση ότι θα σπουδάσουν στα Ομογενειακά σχολεία.

Οι ενδιαφερόμενες/οι παρακαλούνται να αποστείλουν το συντομότερο δυνατόν email στη διεύθυνση: nnap@otenet.gr εκδηλώνοντας το ενδιαφέρον τους, ώστε να αρχίσει η διαδικασία της πιθανής ένταξής τους στην αναφερόμενη Δράση.

Παντελής Heinz Gstrein

(16 Δεκεμβρίου 1941 – 1 Δεκεμβρίου 2023)

Ο Παντελής Heinz Gstrein γεννήθηκε στην πόλη Innsbruck της Αυστρίας ως μέλος της μειονότητας Romansh που ζει κυρίως στην Ελβετία. Υπήρξε Ορθόδοξος Θεολόγος με πλούσιο συγγραφικό έργο και Λέκτορας στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης. Όταν ήταν 18 ετών η Ορθόδοξη Χριστιανή γιαγιά του Φανή Gstrein ήρθε σε επικοινωνία με τον μακαριστό Οικουμενικό Πατριάρχη Αθηνάγορα για να σπουδάσει ο εγγονός της στην Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης, όπου στις αρχές της δεκαετίας του 1960 σπού-

δασε τρία χρόνια. Ωστόσο δεν κατάφερε να περατώσει τις σπουδές του στην Χάλκη επειδή οι αρχές της Τουρκίας απαγόρευσαν να σπουδάζουν ξένοι υπήκοοι στην Σχολή το 1964 και συνέχισε τις σπουδές του στην Βιέννη και το Παρίσι στα αντικείμενα της Ορθόδοξης Θεολογίας, Ανατολικών - Σλαβικών Σπουδών και απέκτησε τον τίτλο Doctor of Philosophy, Υπήρξε ξένος ανταποκριτής για πολλά χρόνια στη Μέση Ανατολή, τα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη, όπου έκανε ρεπορτάζ στη Neue Zürcher Zeitung (NZZ) και στο Ελβετικό Ραδιόφωνο DRS. Παράλληλα εργάστηκε ως επιστήμων στα θέματα της ειδικότητας του για πολλά χρόνια στη Ζυρίχη και τη Βιέννη. Διετέλεσε επίσης Αναπληρωτής Διευθυντής του Ινστιτούτου G2W Faith στο 2nd World στη Ζυρίχη. Δίδαξε ως λέκτορας Οθωμανικής Ιστορίας, Πολιτισμού, Θρησκείας και Ισλαμικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης (ULG) στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών. Διετέλεσε Πρόεδρος του Συνδέσμου Ορθοδόξων Εκκλησιών στην Ελβετία (ΑΓΟΚ) και έκανε εκστρατεία υπέρ των χριστιανών που ζουν, καταπιέζονται και διώκονται στην Μέση Ανατολή. Δημοσίευσε πολλά άρθρα για την τραγική κατάσταση των Σύριων Χριστιανών στον εμφύλιο πόλεμο της δεκαετίας του 2010. Συνεργάστηκε και εκπροσώπησε την Ο.Ομ.Κω σε συνέδρια του Συμβουλίου της Ευρώπης στην Βιέννη. Υπήρξε υπερασπιστής των δικαιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Ορθοδοξίας με το συνεχές συγγραφικό του έργο μέχρι της τελευταίες ημέρες του βίου του. Η εξόδιος ακολουθία του εψάλη, την 28/12/2023, στο Ελληνορθόδοξο τμήμα του Κεντρικού Κοιμητηρίου της Βιέννης. Εκπροσωπώντας τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο, ο Μητροπολίτης Αυστρίας κ. κ Αρσένιος τέλεσε την Εξόδιο Ακολουθία

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

(Οι.Ομ.Κω.)

1η Ανακοίνωση

Διεθνούς Βραβείου στην Μνήμη

του Μεγάλου Ρωμιού Ιατρού

Μάρκου Πασά (Πιτσιπιού) του Αποστόλου

(1824-1888)

Πρόσκληση για υποβολή υποψηφιοτήτων

Το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω. μαζί με τους φυσικούς απογόνους του Μάρκου Πασά (Πιτσιπιού) έχει αποφασίσει την προκήρυξη διεθνούς διαγωνισμού στην Μνήμη του Μεγάλου Ρωμιού Ιατρού που υπήρξε πρότυπο προσφοράς προς τον άνθρωπο και την κοινωνία ανεξαρτήτως εθνικότητας και καταγωγής. Είναι από τους ιδρυτές της Ερυθράς Ημισελήνου και πρώτος Πρόεδρός της. Υπηρέτησε για 17 χρόνια ως Πρύτανης της Αυτοκρατορικής Ιατρικής Σχολής Κωνσταντινουπόλεως έως τον θάνατο του. Λεπτομέρειες για την ζωή και το εξαιρετο κοινωνικής ιατρικής έργο του Μάρκου Πασά (Πιτσιπιού) δίνονται στην ιστοσελίδα www.conropolis.eu. Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να επικοινωνήσουν με το email: npar@otenet.gr για να τους σταλεί ο Κανονισμός χορήγησης των βραβείων καθώς επίσης και όλες οι σχετικές απαραίτητες πληροφορίες για το θέμα.

**İSTANBULLU RUMLARIN EVRENSEL FEDERASYONU
(İREF)**

1. Duyuru

**Müşir Marko (Piçipios) Apostolu Paşa
(1824-1888)**

Anısına Uluslararası Ödül

Adaylık çağrısı

İREF Yönetim Kurulu Müşir Marko Paşa'nın (Piçipios) torunları ile birlikte, milliyeti ve kökeni ne olursa olsun insana ve topluma katkı konusunda örnek olan büyük Osmanlı Rum Hekimi anısına uluslararası bir yarışma düzenlemeye karar vermişlerdir. Marko Paşa, Kızılay'ın kurucularından ve ilk başkanıdır. Ölümüne kadar 17 yıl boyunca Mektebi Tıbbiyeyi Şahanenin Rektörü olarak görev yapmıştır. Marko Paşa'nın (Piçipios) hayatı ve mükemmel sosyal tıbbi çalışmaları hakkında ayrıntılar www.conpolis.eu web sitesinde verilmektedir. İlgilenenlerin ödülleri verilmesine ilişkin Yönetmeliği incelemeleri ve gerekli diğer ilgili bilgileri almak için nnap@otenet.gr adresine email göndermesini rica edilir.

**ECUMENICAL FEDERATION OF CONSTANTINOPOLITANS
(EFC)**

1st Announcement

**International Prize in Memory
of the Prominent Greek Physician
Markos Pasha (Pitsipios) Apostolos
(1824-1888)**

Call for Nominations

The Board of Directors of EFC together with the descendants of Markos Pasha (Pitsipios) has decided to announce an international competition in memory of the Prominent Greek Physician of the Ottoman Empire who was a model of contribution to man and society regardless of nationality and origin. He is one of the founders of the Red Crescent and its first President. He served for 17 years as Rector of the Imperial Medical School of Der Saadet (Istanbul) until his death. Details about the life and the excellent social medical work of Markos Pasha (Pitsipios) are given on the website www.conpolis.eu. Those interested are requested to send an email to nnap@otenet.gr to receive the Regulations of the award and all relevant details.

Η Διερεύνηση της Κωνσταντινούπολης κάτω από την Επιφάνεια της Γης

Η κυρία Arzu Ulas, μητέρα τριών παιδιών, έκανε ένα διάλειμμα από την εκπαίδευση της σε ηλικία 18 ετών και επέστρεψε στα θρανία σε ηλικία 32 ετών, στρέφοντας την προσοχή της στο παιδικό της ενδιαφέρον, για το «υπέδαφος». Εξέτασε έγγραφα 600 ετών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και δούλεψε με σπηλαιολόγους. Εντόπισε τις κατασκευές κάτω από την Κωνσταντινούπολη, από στέρνες μέχρι κελάρια και σιντριβάνια. Έγραψε το βιβλίο με τίτλο «Υπόγειες κατασκευές της Κωνσταντινούπολης στο φως των οθωμανικών αρχείων».

Η ερευνήτρια κα. Arzu Ulas είναι σαν μια ντετέκτιβ του υπεδάφους. Η κα. Ulas, περπάτησε την ιστορική χερσόνησο της Κωνσταντινούπολης βήμα προς βήμα αποκτώντας ειδικές άδειες και εντόπισε υπόγειες κατασκευές υπό το φως των οθωμανικών αρχεία, συνέταξε από τα αποτελέσματα της μεταπτυχιακής της διατριβής το βιβλίο που κυκλοφόρησε τον Ιούλιο του 2023. Τι παρακίνησε λοιπόν τη νεαρή ερευνήτρια που είναι μητέρα 3 παιδιών, να λύσει τα μυστήρια στα υπέδαφος; Απαντάει η ίδια ως εξής: «Με ενδιαφέρει τι συμβαίνει στο υπέδαφος από την παιδική μου ηλικία. Τυφλοπόντικες και σκουλήκια, με αυτά πέρασα τα παιδικά μου χρόνια. «Το υπέδαφος ήταν πάντα ένα μαγικό μέρος για μένα», απαντά.

Η κα. Arzu Ulas σπούδασε σε πανεπιστήμιο αφού απέκτησε 3 παιδιά. Ολοκλήρωσε τις δευτεροβάθμιες σπουδές της σε Λύκειο Ιμάμιδων και Ιεροκηρύκων. Τότε ήταν δύσκολο να συνεχίσει σπουδές σε Πανεπιστήμιο. Το εμπόδιο ήταν ότι με τα επικρατούντα τότε έπρεπε να βγάλει τη μαντίλα της. Παντρεύτηκε και απέκτησε 3 παιδιά. Παρόλα αυτά εκείνο που δεν μπορούσε να εγκαταλείψει ήταν τα βιβλία της και το διάβασμα. Αν και δεν πίστευε ποτέ ότι θα ξαναπήγαινε σε πανεπιστήμιο, η φροντίδα των παιδιών έπαιρναν όλη της την ενέργεια. Όταν επιτράπηκε η μαντίλα στα πανεπιστήμια το 2013, αποφάσισε να συνεχίσει τις σπουδές της. Ο σύζυγός της και ο πεθερός της ήταν πολύ υποστηρικτικοί στην προσπάθειά της αυτή. Εγγράφηκε στο Τμήμα Ιστορίας του Πανεπιστημίου της Κωνσταντινούπολης. Αποφοίτησε με υψηλό μέσο όρο διπλώματος.

Η εκμάθηση της Οθωμανικής Γραφής

Στο Λύκεια που σπούδασε υπήρχε ένα μάθημα που λεγόταν Οθωμανικά Τουρκικά. Δεδομένου ότι είχε αποφοιτήσει από Ιερατικό Λύκειο, γνώριζε τα αραβικά γράμματα. Διαβάζοντας τουρκικά με αραβικά γράμματα της δόθηκε η δυνατότητα να μελετάει τα οθωμανικά έγγραφα. Τα κρατικά αρχεία και τα γραπτά κείμενα ενίσχυσαν περαιτέρω την περιέργεια της για την Οθωμανική Αυτοκρατορία και όπως λέγει η ίδια «Βελτίωσα την οθωμανική μου γλώσσα σε καλό επίπεδο σε 3 χρόνια ενώ σπούδαζα στο πανεπιστήμιο».

Στην ερώτηση: «πως σκέφθηκε να εκπονήσει στο θέμα αυτό την μεταπτυχιακή της εργασίας». Η κα. Ουζ απαντάει: «Ενώ ήμασταν σε μια επίσκεψη στην Αγία Σοφία με το σχολείο μου, γνωρίστηκα με τον καθηγητή του Πανεπιστημίου Fatih Sultan Mehmet, Καθ. Hasan Firat Diker και ο οποίος της πρότεινε να συνεχίσει τις μεταπτυχιακές της σπουδές, μετά από την ολοκλήρωση των προπτυχιακών της σπουδών. Έτσι ξεκίνησε να παρακολουθεί μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο Τμήμα Διατήρησης και Διαχείρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, το οποίο είναι συνδεδεμένο με το τμήμα αρχιτεκτονικής. Αφού παρακολούθησε μαθήματα για μισό εξάμηνο, έδωσε εξετάσεις και έγινε δεκτή στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Αφού ξεκίνησε τις μεταπτυχιακές της σπουδές, η καλή γνώση της οθωμανικής γλώσσας από την κα. Ουζ την ώθησε να ερευνήσει τα οθωμανικά έγγραφα. Όταν η περιέργεια για τα υπόγεια και τα οθωμανικά έγγραφα συνδυάστηκαν, προέκυψε η πρώτη ιδέα της έρευνας, που έχει γίνει πλέον και βιβλίο. Μαζί με τον δάσκαλό της παρατήρησε ότι οι οθωμανικές σπουδές στον τομέα της αρχιτεκτονικής ήταν ελλιπείς. Θεώρησαν οι δύο μαζί ότι μια μελέτη σε αυτόν τον τομέα ήταν σημαντική. Η Κωνσταντινούπολη, η πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, διαθέτει αρχαϊκά έγγραφα 600 ετών. Με τα δεδομένα αυτά συνέταξε μεταπτυχιακή διατριβή με τίτλο «Οι Δομές Υπεδάφους στην Ιστορική Χερσόνησο υπό το φως των οθωμανικών εγγράφων».

Ποια μέθοδο λοιπόν ακολούθησε για αυτές τις μελέτες; «Τα αρχεία είναι μια θάλασσα, υπήρχαν χιλιάδες έγγραφα προς εξέταση», ξεκινάει τα λόγια του η Ulas: «Έκανα μια μελέτη αρχείου σαρώνοντας δεκάδες χιλιάδες έγγραφα. Τότε συνειδητοποίησα ότι 400 από αυτά περιείχαν πληροφορίες για υπόγειες κατασκευές στην περιοχή. Έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι είναι απαραίτητο να δούμε και να καθορίσουμε την κατάσταση αυτών των δομών σήμερα. Κατά την έρευνά μου είδα μια ομάδα που είχε μπει προηγουμένως στα πηγάδια της Αγίας Σοφίας και δούλευε υπόγεια. Έστειλα ένα μήνυμα σε έναν ερευνητή από αυτήν την ομάδα που ονομάζεται Sebahat Bahadır, ο οποίος είναι εξερευνητής σπηλαίων. Με βοήθησε πολύ και μου σύστησε ανθρώπους που θα μπορούσαν να με καθοδηγήσουν προς τη σωστή κατεύθυνση στις σπουδές μου. Ο Ali Hakan Eğılmez, ο οποίος είναι και σπηλαιολόγος και δάσκαλος, προσφέρθηκε εθελοντικά να με βοηθήσει σε αυτό το έργο. Το ότι είμαι μητέρα 3 παιδιών και το ενδιαφέρον μου για αυτόν τον τομέα τράβηξε την προσοχή του. Αρχίσαμε να δουλεύουμε μαζί.

ΟΙ ΑΔΕΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΧΡΟΝΟΒΟΡΕΣ

Η κα. Ulas αντιμετώπισε το τεράστιο πρόβλημα της λήψης επίσημων αδειών από τις αρμόδιες αρχές. Αυτή υπήρξε πραγματικά ένα από το δυσκολότερο θέμα της δουλειάς της. Ένας ακαδημαϊκός που διάβασε την διατριβή της, της είπε σχετικά με αυτό το βιβλίο: «Καταρχάς, αυτό το βιβλίο έχει μεγάλες οργανωτικές δεξιότητες. Νομίζω ότι αυτή η οργανωτική ικανότητα προέρχεται από το να είσαι μητέρα τριών παιδιών».

ΟΙ ΟΘΩΜΑΝΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΑΝ ΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η αρχειοθέτηση των δεδομένων κράτησε ένα χρόνο και η επιτόπια εργασία της κράτησε 2 χρόνια και την ολοκλήρωσε κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Αποτελεί ενδιαφέρον ερώτημα : ποια ήταν η αντίληψη για το υπόγειο της Κωνσταντινούπολης κατά την Οθωμανική περίοδο, για ποιο σκοπό χρησιμοποιούνταν και προστατεύονταν; Το σχόλιο που κάνει στο τέλος της μελέτης της η κα. Ulas είναι ότι: Η Οθωμανική Αυτοκρατορία διατήρησε τα υπόγεια αρχιτεκτονικά έργα από της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και τα πέρασε στις επόμενες γενιές. Η σημερινή λογική διατήρησης της UNESCO εφαρμόστηκε ουσιαστικά στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΣΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ

Το υπέδαφος της Κωνσταντινούπολης χρησιμοποιήθηκε γενικά για τη μεταφορά νερού. Υπάρχουν στέρνες, ποτάμια, λακκούβες, βρύσες, πισίνες, ιερές πηγές και πηγάδια. Δεδομένου ότι υπήρχαν μεγάλες πυρκαγιές εκείνη την εποχή, οι υπόγειες στέρνες πυρκαγιάς ήταν πολύ σημαντικές. Εκτός από αυτά, υπάρχουν λάκκοι και κελάρια. Αυτές αποτελούσαν τις σημαντικότερες εμπορικές δομές. Τα οθωμανικά αρχαιολογικά έγγραφα φυλασσόταν σε υπόγειες δομές και για αυτό φυλασσόταν οικονομικός πλούτος σε δομές όπως σε κελάρια. Γι' αυτό τον λόγο τα έγγραφα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μας έφτασαν χάρη στις υπόγειες κατασκευές.

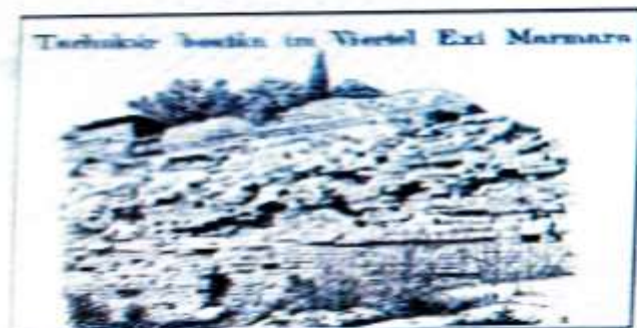
Μετά από την λήψη των σχετικών αδειών για μελέτη των δομών στο υπέδαφος, η κα. Υλας εξέτασε δεκάδες κτίρια όπως την Αγία Σοφία, το παλάτι Τοπκαπί και το Τζαμί του Σουλεϊμάνιγιε και συνέκρινε αν οι τοποθεσίες που αναφέρονται στα οθωμανικά έγγραφα εξακολουθούσαν να υφίστανται. Δούλεψε σε 302 κτίρια. Σε 14 από αυτά, ο σπηλαιολόγος κ. Ali Hakan Eğılmez την υποστήριξε με τεχνικές σπηλαίων. Μεταξύ αυτών, υπήρχαν και δομές που διαπιστώθηκαν ότι πλέον λείπουν. Φυσικά, τα ονόματα των οδών στα οθωμανικά έγγραφα έχουν αλλάξει. Στα μελλοντικά σχέδια της κα. Υλας είναι να μελετήσει τις υπόγειες δομές στην συνοικία Γαλατά.

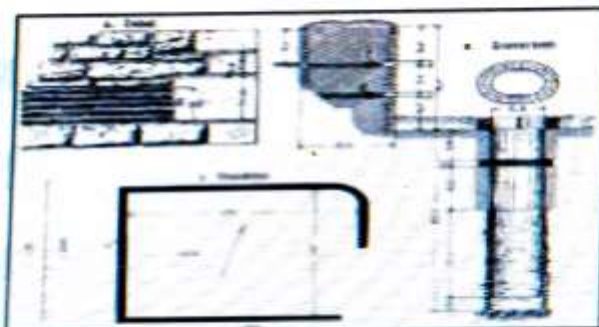
Σελή 2. 3 Altınmermer çukur bostanının Ayverdi haritasındaki konumunu

Σελή 2. 4 Altınmermer çukur bostanının Alman Mavileri haritasındaki konumunu

Σελή 2. 5 Altınmermer çukur bostanının eskizi (P. Forchheimer- J. Strzygowski, 1893, s.44)

Σελή 2. 6 Altınmermer çukur bostanının planı (P. Forchheimer- J. Strzygowski, 1893, s.44)

Κεκαμή 2. 10 Altınmermer çukur bostanına girişini (E. Nemmen- A. Şeyda, 1965)

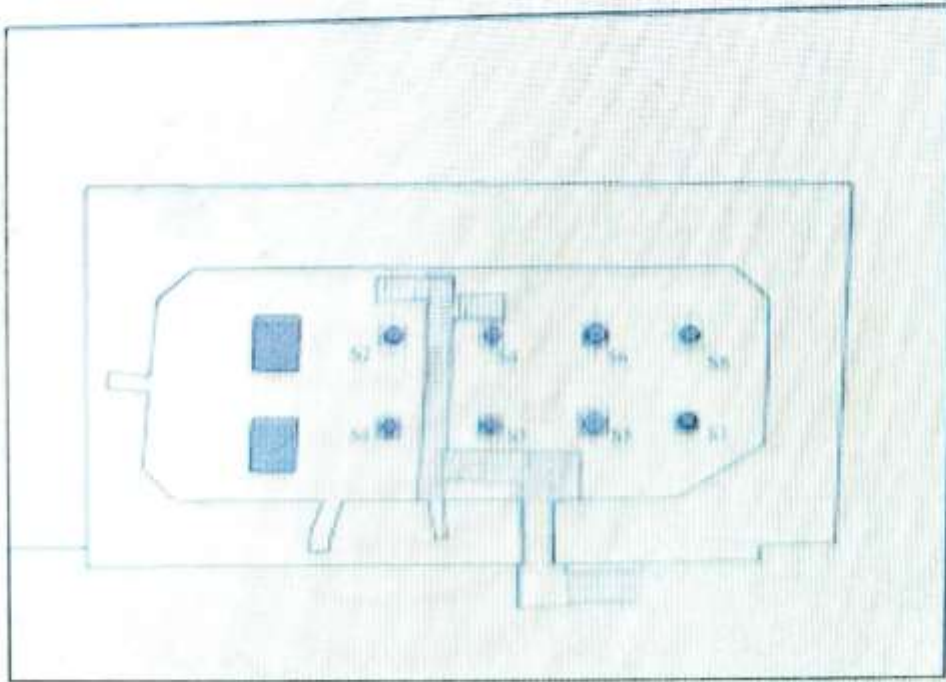
Κεκαμή 2. 11 Altınmermer çukur bostanına girişini (E. Nemmen- A. Şeyda, 1965)

Η ανοικτή στέρνα των Έξι Μαρμάρων στη συνοικία Υψωμαθείων. άνω: χάρτες της Οθωμανικής περιόδου, μεσαία : Χάρτες των P. Forchheimer & J. Strzygowski (1893), κάτω σύγχρονες φωτογραφίες.

Resim 3. 16 Askeri Depolar Komutanlığı sarnıcı iç mekan görünümü (Arzu Ulaş, 2019)

Resim 3. 17 Askeri Depolar Komutanlığı sarnıcı tavan detayı (Arzu Ulaş, 2019)

Şekil 3. 30 Askeri Depolar Komutanlığı sarnıcı planı (IRAM Arşivi, çiz: Ayşenur Çucenoğlu, 2013)

Υπόγειες Αποθήκες του Οθωμανικού Στρατού στην παράλια περιοχή νοτιότερα της Αγίας Σοφίας (περιοχή Τζάνκουρταραν).

Απομόνωση της βάσης των κτηρίων για προστασία από σεισμούς

Η σεισμική απομόνωση βάσης, επίσης γνωστή ως απομόνωση βάσης ή σύστημα απομόνωσης βάσης είναι ένα από τα πιο δημοφιλή μέσα προστασίας οικοδομικής κατασκευής από σεισμούς. Πρόκειται για μια συλλογή δομικών στοιχείων που θα πρέπει να αποζευγνύουν ουσιαστικά μια υπερκατασκευή από το υπόστρωμά της, που με τη σειρά της στηρίζεται στο έδαφος όταν ταλαντώνεται, προστατεύοντας έτσι την ακεραιότητα ενός κτηρίου ή μη κτιριακής κατασκευής.

Η απομόνωση βάσης είναι ένα από τα πιο ισχυρά εργαλεία της αντισεισμικής μηχανικής που σχετίζεται με τις τεχνολογίες παθητικού δομικού ελέγχου κραδασμών. Η απομόνωση μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση διαφόρων τεχνικών όπως ρουλεμάν από καουτσούκ, ρουλεμάν τριβής, ρουλεμάν με σφαιρίδια, συστήματα ελατηρίων και άλλα μέσα. Σκοπός του είναι να επιτρέψει σε ένα κτηριακό ή μη κτηριακό κατασκεύασμα να επιβιώσει από μια δυνητικά καταστροφική σεισμική επίδραση μέσω ενός κατάλληλου αρχικού σχεδιασμού ή επακόλουθων τροποποιήσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ανάλογα με την ποιότητα του υπεδάφους, η εφαρμογή μόνωσης βάσης μπορεί να αυξήσει σημαντικά τόσο τη σεισμική απόδοση μιας κατασκευής όσο και τη σεισμική της βιωσιμότητα. Σε αντίθεση με τη δημοφιλή πεποίθηση, η απομόνωση βάσης δεν καθιστά ένα κτίριο πλήρως αντισεισμικό.

Το σύστημα απομόνωσης βάσης αποτελείται από μονάδες απομόνωσης με ή χωρίς εξαρτήματα απομόνωσης, όπου:

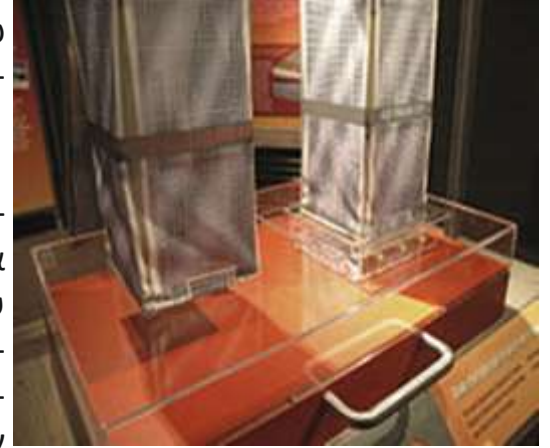
1. Οι μονάδες απομόνωσης είναι τα βασικά στοιχεία ενός συστήματος απομόνωσης βάσης που προορίζονται να παρέχουν το προαναφερθέν αποτέλεσμα αποσύνδεσης σε μια κτηριακή ή μη κτηριακή κατασκευή.
2. Τα στοιχεία απομόνωσης είναι οι συνδέσεις μεταξύ των μονάδων απομόνωσης και των μερών τους που δεν έχουν κανένα αποτέλεσμα αποσύνδεσης.

The base
isolators
under the Utah
State
Capitol building

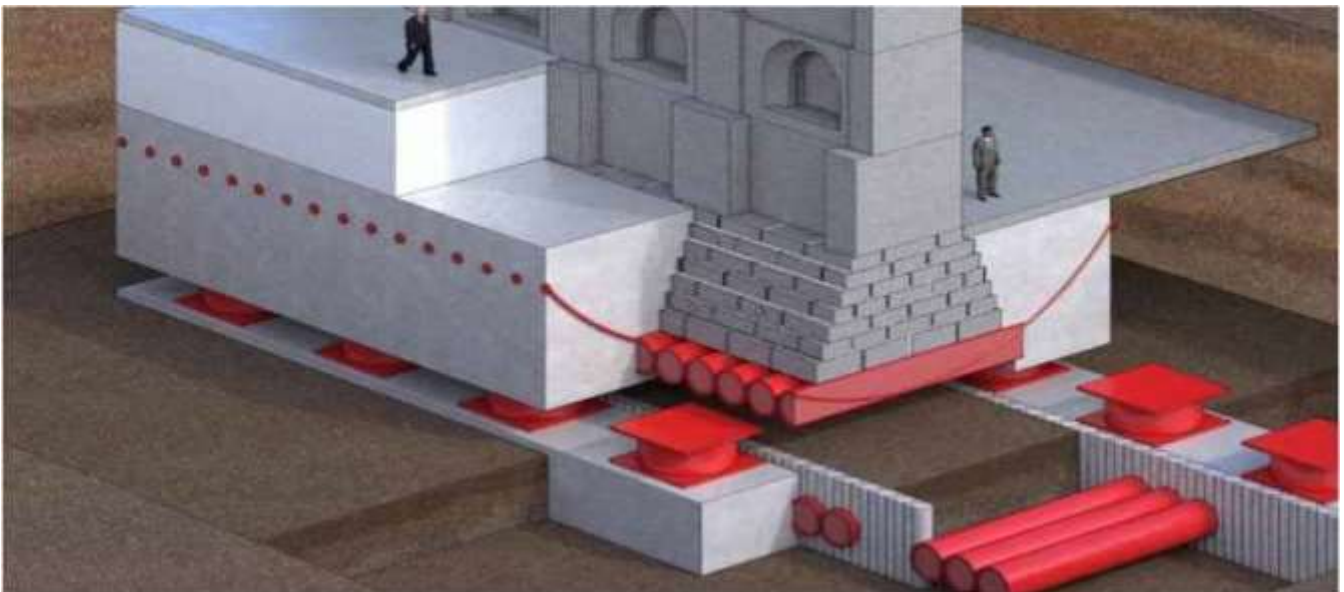

Οι μονάδες απομόνωσης θα μπορούσαν να αποτελούνται από μονάδες διάτμησης ή ολίσθησης. Αυτή η τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο για νέο δομικό σχεδιασμό όσο και για σεισμική μετασκευή σε υπάρχοντα κτήρια. Στη διαδικασία σεισμικής ανακατασκευής, μερικά από τα πιο σημαντικά μνημεία των ΗΠΑ, π.χ. Το Δημαρχείο Pasadena, το Δημαρχείο του Αγ. Φραγκίσκου, Salt Lake City και το Δημαρχείο του Λος Άντζελες τοποθετήθηκαν σε συστήματα απομόνωσης βάσης. Απαιτούσε τη δημιουργία διαφραγμάτων και τάφρων ακαμψίας γύρω από τα κτίρια, καθώς και τη λήψη μέτρων κατά της ανατροπής και του φαινομένου P-Delta.

Η απομόνωση βάσης χρησιμοποιείται επίσης σε μικρότερη κλίμακα - μερικές φορές μέχρι ένα δωμάτιο σε ένα κτήριο. Τα απομονωμένα συστήματα υπερυψωμένου δαπέδου χρησιμοποιούνται για την προστασία του βασικού εξοπλισμού από σεισμούς. Η τεχνική έχει ενσωματωθεί για την προστασία των αγαλμάτων και άλλων έργων τέχνης — βλέπε, για παράδειγμα, τις Πύλες της Κόλασης του Ροντέν στο Εθνικό Μουσείο Δυτικής Τέχνης στο πάρκο Ueno του Τόκιο.

Οι μονάδες απομόνωσης βάσης αποτελούνται από ρουλεμάν γραμμικής κίνησης, που επιτρέπουν στο κτίριο να κινείται, αποσβεστήρες λαδιού που απορροφούν τις δυνάμεις που δημιουργούνται από την κίνηση του κτιρίου και πλαστικοποιημένα ρουλεμάν από καουτσούκ που επιτρέπουν στο κτίριο να επιστρέψει στην αρχική του θέση όταν τελειώσει ο σεισμός.

Ο Μαθηματικός Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή και το Ελληνικό Πανεπιστήμιο της Σμύρνης: Η αποκατάσταση της αλήθειας.

Ι. Ε. Πυργιωτάκης

Ομότιμος Καθηγητής – Πρ. Αντιπρύτανης Πανεπιστημίου Κρήτης Μέλος της Εθνικής Εταιρείας των Ελλήνων Λογοτεχνών

Ο Κωνστ. Στεφ. Καραθεοδωρή, γόνος της λαμπρής φαναριώτικης οικογένειας των Καραθεοδωρή γεννήθηκε στο Βερολίνο στις 13 Σεπτεμβρίου 1873. Το γένος Καραθεοδωρή έχει δώσει στο έθνος λαμπρές προσωπικότητες, οι περισσότεροι από τους οποίους περιγράφονται στο έργο του Τάκη Τσονίδη «Το γένος Καραθεοδωρή (1740- 1950): Από την Μπόσνα της Ανδριανουπόλεως στα παλάτια των Σουλτάνων, στις πρεσβείες και στα Πανεπιστήμια της Ευρώπης». Στο έργο αυτό καταγράφεται η μεγάλη συνεισφορά των Καραθεοδωρή στην δύσκολη πορεία του Γένους των Ελλήνων. Η καταγωγή τους ήταν από τη Θράκη και πιο συγκεκριμένα από την αρχαία Μπόσνα, 6 χλμ. νοτιοανατολικά της Ανδριανούπολης, απέναντι από την σημερινή Νέα Βύσσα Ορεστιάδος[1]. Η Μπόσνα το 1920 με την απελευθέρωση της περιοχής ονομάστηκε Βύσσα και το 1923 με την Συνθήκη της Λωζάνης παραχωρήθηκε ξανά στην Τουρκία. Σήμερα υπάρχει το χωριό Νέα Βύσσα όπου και έχει την έδρα του ο Πολιτιστικός Σύλλογος Στέφανος Καραθεοδωρής, ο οποίος και έχει τοποθετήσει την προτομή του Στέφανου Θ. Καραθεοδωρή στην κεντρική του πλατεία[2].

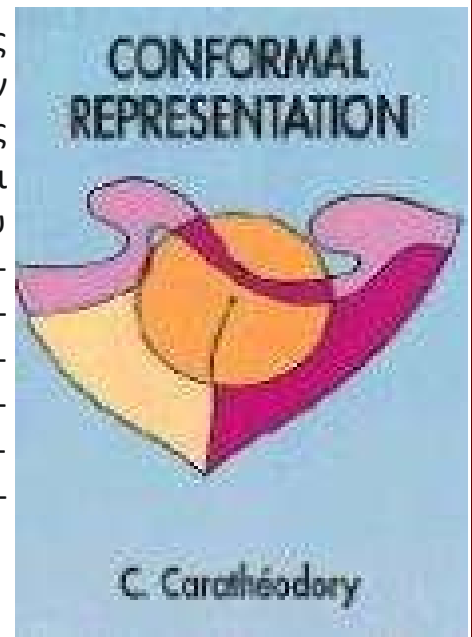

Τα μέλη της οικογένειας των Καραθεοδωρή ήταν κατά κύριο λόγο μπαξεβάνηδες, δηλαδή κηπουροί που με τα κάρα τους τροφοδοτούσαν την Ανδριανούπολη με φρούτα και λαχανικά. Ένας εξ αυτών ονόματι Θεοδωρής ήταν βαθιά μελαχρινός και του είχε προσδοθεί το παρατσούκλι Καραθεοδωρή. Εκείνος εντοπίζεται ως ο πρώτος πρόγονος της οικογένειας. Με την σύζυγό του Ελένη (1752-1827) απέκτησαν τέσσερα παιδιά μεταξύ των οποίων δύο γιοί και ενδιάμεσως δύο θυγατέρες. Από τους γιους ο πρωτότοκος ονομαζόταν Αντώνιος και

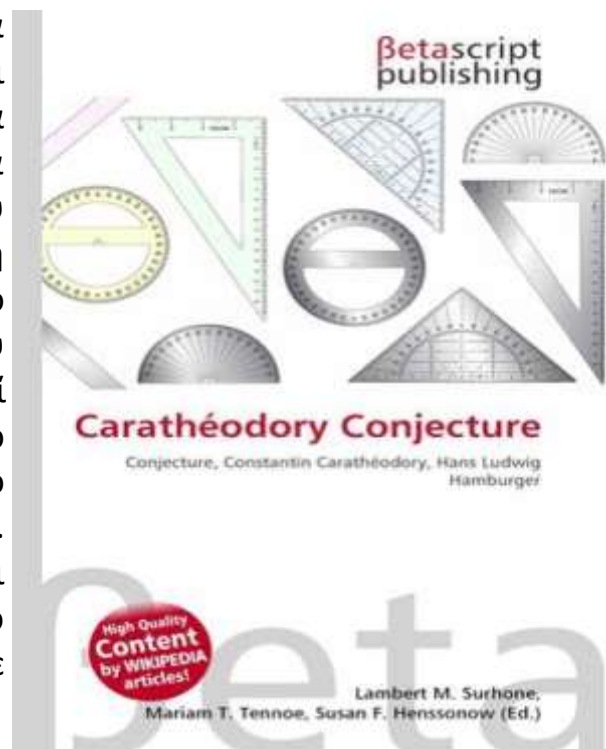
υστερότοκος Στέφανος. Ο υστερότοκος Στέφανος φοίτησε στην Ελληνική Σχολή της Αδριανουπόλεως, με δάσκαλο τον Γεώργιο Ουζούμογλου που τον προέτρεψε για συνέχιση των σπουδών του. Όντως ο Στέφανος εξελίχθηκε σε σοφό επιστήμονα και διαπρεπή γιατρό, γι' αυτό και υπήρξε ο προσωπικός ιατρός του Σουλτάνου. Είναι αυτός που ίδρυσε το πρώτο ιατρικό σεμινάριο, την πρώτη δηλαδή Ιατρική της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή περί του οποίου ο λόγος, προέρχεται από τον πρωτότοκο γιο, τον Αντώνιο, του οποίου είναι προπάππους, κατά την ακόλουθη πατρογραμμική ακολουθία: Θεόδωρος Καραθεοδωρή => Αντώνιος => Κωνσταντίνος => Στέφανος => Κωνσταντίνος (ο μέγας Μαθηματικός) [3].

Ο Κωνσταντίνος γεννήθηκε στο Βερολίνο και ανατράφηκε στις Βρυξέλλες, όπου ο πατέρας του Στέφανος Καραθεοδωρή ήταν πρόξενος της Τουρκίας. Άρχισε και ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στο Βέλγιο, όπου διακρίθηκε για την αγάπη και τις επιδόσεις του στα Μαθηματικά. Χάρης στις επιδόσεις του μάλιστα στο σχολείο του απέσπασε δύο φορές το πρώτο βραβείο στα μαθηματικά σε ισάριθμους Πανβελγικούς διαγωνισμούς. «Την δευτέραν φοράν μάλιστα, έν των τεθέντων προβλημάτων ήτο τόσο δύσκολον, ώστε κανείς άλλος δεν επεχείρησε καν να το λύση, με αποτέλεσμα να μην απονεμηθή κανέν άλλο βραβείον»[4]. Με την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο (1891) γράφτηκε στη Στρατιωτική Σχολή των

Βρυξελλών, από όπου και αποφοίτησε το 1895. Η επαγγελματική του σταδιοδρομία άρχισε με την πρόσληψή του στη μεγάλη αγγλική εταιρεία, η οποία είχε αναλάβει τα έργα του Νείλου, «όπου ανεγείροντο τα μεγάλα φράγματα του Assouan (Ασουάν) και του Assiout (Ασιούτ)».5 Κάποια στιγμή όμως αποφάσισε να εγκαταλείψει τη λαμπρή θέση του και να σπουδάσει μαθηματικά. Η απόφασή του αυτή να εγκαταλείψει μια λαμπρή σταδιοδρομία και να γίνει φοιτητής των μαθηματικών ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών στους οικείους του. Ο ίδιος όμως θα δηλώσει: «μόνον η απαρακώλυτος ενασχόλησίς μου εις τα μαθηματικά θα ήτο δυνατόν να προσδώση περιεχόμενον εις την ζωήν μου» [6]. Έτσι τον Απρίλιο του 1900 βρέθηκε στα φοιτητικά έδρανα του Πανεπιστημίου του Βερολίνου, για να μετεγγραφεί αργότερα στο Πανεπιστήμιο του Goettingen, το οποίο εκείνη την περίοδο είχε «καταστεί ο υψίπυργος των μαθηματικών», όπως γράφει ο ίδιος. Στη Γερμανία υπήρχαν τότε πολλοί ταλαντούχοι φυσικοί και μαθηματικοί με τους περισσότερους από τους οποίους συνδέθηκε εξ αρχής, πολλοί δε διαπρεπείς επιστήμονες υπήρξαν δάσκαλοί του.

Το 1903 αναλαμβάνει την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με θέμα: «Περί των ασυνεχών λύσεων στο λογισμό των μεταβολών» και πριν ακόμη λάβει τον τίτλο του Διδάκτορος, ο διαπρεπής καθηγητής των μαθηματικών Hilbert αναγνωρίζοντας τις επιδόσεις και διαβλέποντας το μαθηματικό του ταλέντο τον παροτρύνει να αναλάβει την εκπόνηση υφηγεσίας. Έτσι το 1905 κατακτά τον ακαδημαϊκό τίτλο του υφηγητή. Ευθύς αμέσως του ανατίθεται διδασκαλία στο Πανεπιστήμιο της Τυβίγγης και η ανοδική πορεία έχει αρχίσει. Εκλέγεται Καθηγητής στο ένα μετά το άλλο στα Πανεπιστήμια Βόννης (Bonn), του Αννόβερου (Hannover), της Βρεσλαβίας (Breslau), της Γοττίγγης (Goettingen), του Βερολίνου (Berlin), των Αθηνών (1922), του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (1923) και, τέλος του Πανεπιστημίου Μονάχου (Muenchen), στο οποίο αφιέρωσε το υπόλοιπο της ζωής του και το οποίο τον έχει τιμήσει πολλαπλώς [7].

Το μαθηματικό του ταλέντο και οι επιδόσεις του τον αναδεικνύουν ως έναν από τους μεγαλύτερους μαθηματικούς του κόσμου και οι πιο γνωστές Ακαδημίες Επιστημών σπεύδουν να τον κατατάξουν στα μέλη τους [8]. Έτσι γίνεται εκλεγμένο μέλος στις κυριότερες Επιστημονικές Ακαδημίες της Ευρώπης, όπως του Βερολίνου (1919) της Γοττίγγης (1920) του Μονάχου (1925), της Βολωνίας (1926) των Αθηνών (1926) κατ' εξαίρεση, διότι δεν ήταν κάτοικος της Ελλάδας, της Εταιρείας των Λυγκέων (Dei Lincei), της Ρώμης (1929) και της παπικής ακαδημίας του Βατικανού [9].

Γνωστή είναι η φιλία και η συνεργασία του με τον Einstein [10] καθώς και με τον Ελ. Βενιζέλο, με τους οποίους συνεργάστηκε στενά. Η πιο ενδιαφέρουσα και συναρπαστική συνεργασία του με τον Ελευθέριο Βενιζέλο θεωρώ ότι αφορά στην ίδρυση του Ελληνικού Πανεπιστημίου της Σμύρνης, θέμα που θα μας απασχολήσει εδώ [11]. Πριν όμως προχωρήσω θεωρώ σκόπιμο να επαναφέρω εν συντομία στην μνήμη μας την κατάσταση, όπως αυτή ήθελε διαμορφωθεί με την Συνθήκη των Σεβρών: Η Σμύρνη και τα πέριξ αυτής εδάφη παρέμεναν στην οθωμανική αυτοκρατορία. Η Τουρκία όμως θα παραχωρούσε στην Ελληνική κυβέρνηση τα κυριαρχικά δικαιώματα επί της Σμύρνης και των περιχώρων [12]. Όλα αυτά θα στελέχωνε η Ελλάδα με δικούς της υπαλλήλους και θα διατηρούσε τις αναγκαίες στρατιωτικές δυνάμεις για την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας. Θα ιδρύοταν επίσης τοπικό Κοινοβούλιο από εκπροσώπους όλων των εθνικοτήτων, οι οποίοι θα αναδεικνύονταν από εκλογές που θα διενεργούσε η ελληνική κυβέρνηση. Μετά από πέντε χρόνια το τοπικό Κοινοβούλιο, με ψήφισμά του μπορούσε να ζητήσει από την Κοινωνία των Εθνών την ενσωμάτωση της Σμύρνης και των πέριξ εδαφών στο Ελληνικό Βασίλειο [13].

Ως προς το Πανεπιστήμιο είναι αλήθεια ότι σύμφωνα με τα επίσημα έγγραφα, οι πρωτοβουλίες για την ίδρυσή του Πανεπιστημίου Σμύρνης αποδίδονται στον Ελ. Βενιζέλο, ο οποίος φέρεται να κάλεσε από το Βερολίνο τον καθηγητή Κωνσταντίνο Στεφ. Καραθεοδωρή και να του ανάθεσε το έργο αυτό. Και αυτό είναι αλήθεια. Εξάλλου αυτός ήταν ο πρωθυπουργός της Ελλάδας, ποιος άλλος θα μπορούσε να δώσει αυτή την εντολή; Εκείνο όμως που ενδιαφέρει τον ερευνητή είναι τι διαμεσολάβησε για να φτάσουμε ως την εντολή. Και είναι αυτό που θα προσπαθήσω να διερευνήσω για να τεθεί το θέμα στις πραγματικές του διαστάσεις και αποκατασταθεί η αλήθεια στο σύνολό της. Επ' αυτού θα επικεντρώσω το ερευνητικό μας ενδιαφέρον, με βάση στοιχεία που προέρχονται κατά κύριο λόγο από τον ίδιο τον Κωνσταντίνο Στεφ. Καραθεοδωρή: Πιο συγκεκριμένα αξιολογούμε στοιχεία που περιέχονται στο υπόμνημα, που ο καθηγητής υπέβαλε στον Ελευθέριο Βενιζέλο για την ίδρυση του εν λόγω Πανεπιστημίου. Τα στοιχεία αυτά, κεντρικά και αλληλεξαρτώμενα, ταξινομούνται και συνεξετάζονται κάτω από τρία ουσιώδη σημεία: τον χώρο, τον χρόνο και τον ρόλο του υπό ίδρυση Πανεπιστημίου.

Ως προς τον χώρο, δηλαδή ως προς την πόλη στην οποία θα ιδρύοταν το νέο Πανεπιστήμιο, αυτό θα πρέπει να εξετασθεί σε συνδυασμό με τον αριθμό των Πανεπιστημίων τα οποία επρόκειτο να ιδρυθούν [14]. Και εδώ εμφωλεύει μια πρώτη πλάνη με ευθύνη και του Βενιζέλου, ο οποίος κατά την συνεδρίαση της Βουλής των Ελλήνων για την ίδρυση του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δήλωσε: «Υπενθυμίζω ότι μετά την λήξιν του Μεγάλου Παγκοσμίου Πολέμου η τότε κυβέρνηση (εννοείται Βενιζέλου), απεφάσισε να προβεί όχι απλώς εις την ίδρυσιν δευτέρου Πανεπιστημίου, αλλά και τρίτου Πανεπιστημίου. Επιθυμούσα δε όπως τα δύο νέα Πανεπιστήμια ιδρυθούν όσον το δυνατόν αρτιώτερον,

μετεκάλεσε τον κ. Καραθεοδωρή, ο οποίος δεν είναι μόνον μεγάλη εξοχότης, αλλά είναι και κατ' εξοχήν διακεκριμένος οργανωτής ανωτέρων σχολών, αφού η μεγάλη Γερμανία του ανέθεσε την οργάνωσιν του Πολυτεχνείου του Μπρεσλάου. Εκαλέσαμεν τότε τον κ. Καραθεοδωρή και του είπαμε: Αυτά τα δύο Πανεπιστήμια μας χρειάζονται να γίνουν, σε θεωρούμεν ότι είσαι ο καταλληλότερος να μας τα οργανώσης. Νομίζομεν ότι είναι καλλίτερον να αρχίσης από την Σμύρνην και κατόπιν να φθάσης εις την Θεσσαλονίκην, αλλά θέλομεν να μας πης κι εσύ τη γνώμη σου. Ευρέθη κι αυτός σύμφωνος και είπεν ότι πρέπει να αρχίσομεν από την Σμύρνην. Επήγεν εις την Σμύρνην και ήρχισε να θέτη πραγματικώς τας βάσεις της ιδρύσεως ενός Πανεπιστημίου το οποίον χωρίς την Μικρασιατικήν Καταστροφήν, θα είχε καταλάβει μίαν θέσιν αρκετά τιμητικήν δια την Ελληνικήν Επιστήμην» [15]. Όμως τα πράγματα δεν είναι καθόλου έτσι. Όπως μας πληροφορεί ο Νικ. Κριτικός, που ως στενός συνεργάτης του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή τον ακολουθεί κατά πόδας, ο Καραθεοδωρή «πήγε στο Παρίσι και ανέπτυξε προφορικώς τας σκέψεις του για την ίδρυση ενός δευτέρου Πανεπιστημίου στην Ελλάδα» [16]. Λίγες εβδομάδες αργότερα (Παρίσι, 20 Οκτωβρίου) «ο Κωνστ. Στ. Καραθεοδωρή υπέβαλεν προς τον Ελ. Βενιζέλον γραπτόν υπόμνημα (εις γαλλικήν γλώσσαν) επί της ιδρύσεως δευτέρου Πανεπιστημίου» [17].

Στο υπόμνημα αυτό, ο Καραθεοδωρή κάνει λόγο για ένα και μόνο Πανεπιστήμιο. Στο ειδικό κεφάλαιο (κεφ. Γ') αφιερωμένο στην Έδρα του Πανεπιστημίου, καθώς και σε όλο το υπόμνημά του ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή δεν κάνει πουθενά λόγο για δύο Πανεπιστήμια. Η όλη συζήτηση αφορά διαρκώς σε ένα και μόνο Πανεπιστήμιο και επεξεργάζεται διεξοδικά τον πιθανό τόπο της ίδρυσής του. Προτάσσει μάλιστα αρχικά την Κωνσταντινούπολη, η οποία όμως δεν μπορεί να συζητηθεί γιατί ευρίσκεται ακόμη εκτός των ορίων του Ελληνικού Βασιλείου. Κατά τον Κωνσταντίνο Στεφ. Καραθεοδωρή μένουν κατόπιν προς συζήτηση τρεις τόποι, η Σμύρνη, η Θεσσαλονίκη και η Χίος [18]. Αναγνωρίζει μάλιστα ότι «πολλοί λόγοι συνηγορούν υπέρ μιας εκάστης των ανωτέρω λύσεων και φαίνεται δύσκολον να προβώμεν εις εκλογήν, πριν μελετήσομεν το ζήτημα επιτοπίως» [19].

Ως προς την Θεσσαλονίκη ο Κωνστ. Στεφ. Καραθεοδωρή γράφει: «Η Θεσσαλονίκη από πολλών απόψεων, είναι έτι καλλίτερον τοποθετημένη από την Σμύρνην δια να αποβή η έδρα του Πανεπιστημίου. Κείται εγγύτερον της Δυτικής Ευρώπης, μετά της οποίας συνδέεται σιδηροδρομικώς. Ευρίσκεται επί της οδού, ήτις συνδέει την Ιταλίαν με την Κωνσταντινούπολιν, διασχίζουσα από δυσμών προς ανατολάς την βαλκανικήν Χερσόνησον. Επιπλέον, η Θεσσαλονίκη είναι πολύ καλλίτερον τοποθετημένη από την Σμύρνην δια την ίδρυσιν γεωργικού κολλεγίου, διότι, εις τα πλησιόχωρα της Σμύρνης δεν υπάρχει ούτως ειπείν, η καλλιέργεια των δημητριακών, ενώ η Μακεδονία και Θεσσαλία είναι

προ παντός σιτοβολώνες» [20]. Σε ό,τι αφορά στη Σμύρνη βλέπει ότι «είναι το κέντρον, οπόθεν θα ακτινοβολήση κάποτε, εις το προσεχές μέλλον, η επιρροή του ελληνισμού προς την μουσουλμανικήν Ασίαν. Ο χαρακτήρ της πόλεως είναι ουσιωδώς ελληνικός. (...) Η Σμύρνη είναι πρωτεύουσα μεγάλου κέντρου γεωργικής δραστηριότητος, η μεγαλύτερα εμπορική πόλις της Μικράς Ασίας και δεν θα βραδύνη να αποβή επίσης βιομηχανικόν κέντρον. (...) Επιπλέον, η Σμύρνη αποτελεί ιδεώδη έδραν δια την Σχολήν Ανατολικής Εθνολογίας» [21]. «Εάν τελικώς ηθέλομεν να επιλέξωμεν έδραν του Πανεπιστημίου περιοχήν γαλήνιον, μακράν των πολιτικών παθών, μία των μεγάλων νήσων, εγγύς της Μικράς Ασίας κειμένων, θα ήτο η πλέον ενδεδειγμένη περιοχή. Ιδιαίτέρως η Χίος, παρουσιάζει, ως εκ της κεντρικής θέσεώς της, πολύ μεγάλα πλεονεκτήματα και δεν είναι τόσο απομονωμένη, όσον θα επιστεύετο εκ πρώτης όψεως» [22].

Όποιος μελετά τις αναφορές του Κωνσταντίνου Στεφ. Καραθεοδωρή στους τρεις τόπους, διαπιστώνει ότι οι δύο πόλεις, Σμύρνη και Θεσσαλονίκη, φαίνεται να προσελκύουν περισσότερο το ενδιαφέρον του. Η Θεσσαλονίκη, και η όλη περιοχή ως ο μεγάλος σιτοβολώνας προτείνεται για γεωργικό πανεπιστήμιο, ενώ η Σμύρνη αποτελεί ιδεώδη έδραν δια την Σχολήν Ανατολικής Εθνολογίας» Ποιο απλά: Η Θεσσαλονίκη έχει μεγάλο οικονομικό ενδιαφέρον, η Σμύρνη πέραν του οικονομικού (δεν θα βραδύνη να αποβή επίσης βιομηχανικόν κέντρον) συγκεντρώνει και μέγα πολιτισμικό ενδιαφέρον. Δεν προχωρεί σε συγκεκριμένη πρόταση και προτείνει η επιλογή να γίνει κατόπιν επιτοπίων επισκέψεων, ωστόσο με τις αξιολογήσεις του είναι προφανές ότι δίνει το πρόταγμα στη Σμύρνη, στην οποία αναγνωρίζει το πολιτισμικό πλεονέκτημα.

Τι συνέβη τελικά; Την απάντηση θα μας δώσει και πάλι ο στενός του συνεργάτης Νικ. Κριτικός: «Ο Καραθεοδωρή αφήνει, τον Ιούνιο του 1920 το Βερολίνο και έρχεται στην Ελλάδα (...). Σε μια διάσκεψη του Βενιζέλου, του Αριστείδου Στεργιάδου, Υπάτου τότε Αρμοστού της Ελλάδος εν Σμύρνη και του Καραθεοδωρή, που γίνεται τον Αύγουστο του 1920, απάνω σ' ένα πολεμικό πλοίο, στο λιμάνι της Σμύρνης, αποφασίζεται οριστικά πλέον η ίδρυση του δευτέρου Πανεπιστημίου στη Σμύρνη. Και ο Καραθεοδωρή αναλαμβάνει την οργάνωσί του» [23]. Μπορώ μάλιστα να ισχυρισθώ ότι ο ερευνητής, διαβάζοντας ανάμεσα στις αράδες, διαισθάνεται μια δυσκολία στον Ελευθέριο Βενιζέλο να αποδεχθεί τη Σμύρνη έναντι της Θεσσαλονίκης και ότι η απόφαση αυτή δεν ήταν για κείνον καθόλου εύκολη. Αυτό εξάλλου διαφαίνεται και από τον τρόπο με τον οποίο διατυπώνεται η φράση του Νικ. Κριτικού: «Αποφασίζεται οριστικά πλέον», σαν να υπήρξε δηλαδή μια ταλάντευση ή ακόμη σαν να είχε αλλάξει η απόφαση μερικές φορές κι αυτή ήταν η οριστική πλέον. Συνεπώς με βάση τα επίσημα δεδομένα του υπομνήματος, συζητείται ένα και μόνο Πανεπιστήμιο και

για την έδρα του ο Καραθεοδωρή να πείθει τον Βενιζέλο να αποδεχθεί την Σμύρνη. Ίσως μάλιστα είναι αυτή η επιθυμία που ωθεί τον Βενιζέλο να κάμει λόγο αργότερα για την ίδρυση και τρίτου πανεπιστημίου στη Θεσσαλονίκη, γιατί προφανώς το είχε πάντα κατά νουν. Μετά την διευθέτηση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία σε ποιον ανήκει η πατρότητα της ιδέας και ποιος ο χρόνος της σύλληψής της. Με βάση την μέχρι πρότινος κυρίαρχη άποψη η πρώτη σκέψη ανήκει στον Ελευθέριο Βενιζέλο. Αυτός είχε πρώτος την ιδέα και ανέθεσε στον Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή την πραγμάτωσή της. Ωστόσο τα διάφορα ερωτήματα που δημιουργούνται στον ερευνητή με οδήγησαν στην αμφισβήτηση αυτής της σκέψης, θεωρώντας ότι κι εδώ φαίνεται να εμφωλεύουν πλάνες. Η διαρκής ενασχόλησή μου με την ερμηνευτική -και αυτό το ξέρουν καλά οι φοιτητές μου στην Ελλάδα και την Κύπρο- μου έχει διδάξει μια βασική αρχή: Το αρχαιακό υλικό κείται εκεί στους φακέλους ή στα ράφια του σιωπηλό και άλαλο, συνήθως και σκονισμένο. Για να σου μιλήσει πρέπει εσύ να το ρωτήσεις. Και πρέπει εσύ να το μελετήσεις πρώτα καλά για να σου υποδείξει το ίδιο τι ερωτήσεις θα του κάνεις. Ύστερα να το ξεφυλλίσεις εκ νέου και να το ρωτάς για να σου απαντάει στα συγκεκριμένα σου ερωτήματα. Διαφορετικά εξακολουθεί να παραμένει σιωπηλό και άλαλο. Κι εγώ ρωτούσα διαρκώς το υλικό μου: ο Βενιζέλος ή μήπως ο Καραθεοδωρή; Ποιος είχε την ιδέα; Γιατί μέσα από τη συναναστροφή μου με το Όλο ερευνητικό υλικό, μου είχε δημιουργηθεί η υπόθεση ότι εμπνευστής τις ιδέας θα πρέπει να ήταν ο ίδιος ο πρωτεργάτης της ίδρυσής του, δηλαδή ο Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή. Δεν είχα όμως τα στοιχεία για την τεκμηρίωσή της. Ώσπου ήρθε η στιγμή που η υπόθεση αυτή τεκμηριώθηκε ακράδαντα, μάλιστα από ένα στοιχείο που το είχα διαβάσει πολλές φορές, αλλά δεν του είχα υποβάλλει τη σωστή ερώτηση, όπως έχει συμβεί υποθέτω και με άλλους συναδέλφους. Πρόκειται για μια επιστολή του Κωνσταντίνου Στεφ. Καραθεοδωρή ο οποίος απευθυνόμενος σε Έλληνα συνάδελφό στην Αμερική γράφει:

«Φίλε κ. Μπουγιούκα τέλος πάντων πραγματοποιείται το προπολεμικόν σχέδιόν μου, του δευτέρου εν Ελλάδι πανεπιστημίου. Ιδρύεται δε εν Σμύρνη. Θα ήτο μέγαλον ευεργέτημα και σημαντική βοήθεια εάν ηθέλατε και ηδύνασθε να έλθητε και να προσφέρητε την επιστήμην σας εις το έργον τούτο, το οποίον είναι προωρισμένον να διαχύσει τα φώτα του πολιτισμού εις την Ασιατικήν Ελλάδα και εις τα μέρη της Θράκης και της Μακεδονίας» [24]. Και σε άλλο σημείο: «Τα υπομνήματα τα οποία μοι εστείλατε προ του Μεγάλου Πολέμου έχω πάντοτε υπ' όψιν και μοι είναι πολύτιμα, όπως και οι κατάλογοι διαφόρων αμερικανικών πανεπιστημίων [26].

Τεκμαίρεται λοιπόν από το αυθεντικό αυτό ντοκουμέντο, ότι αρχική σκέψη για την ίδρυση δευτέρου εν Ελλάδι Πανεπιστημίου ανήκει με βεβαιότητα στον Κ. Καραθεοδωρή. Αξίζει να τονισθεί η φράση «το προπολεμικόν σχέδιόν μου», δεν γράφει ούτε το σχέδιο της Ελλάδος, ούτε το σχέδιο της Κυβέρνησης ή το σχέδιο του Βενιζέλου. Γράφει ξεκάθαρα, «το προπολεμικόν σχέδιόν μου. Την ιδέα μάλιστα αυτή είχε συλλάβει πολύ προ του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και όπως προκύπτει από τα συμφραζόμενα την είχε εμπιστευθεί και την είχε συζητήσει με τον παραλήπτη της επιστολής, ο οποίος καθώς φαίνεται του είχε προμηθεύσει και σχετικό υλικό. Αυτά όλα για τον ακριβοδίκαιο Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή, ο οποίος συνήθιζε να εκφράζεται με μαθηματική ακρίβεια, δεν μπορούν να περάσουν απαρατήρητα.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι το σχέδιο για την ίδρυση νέου Ελληνικού Πανεπιστημίου κλωθογύριζε επί έτη πολλά στο μυαλό του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή. Έτσι μόνο εξηγείται, πώς έγινε δυνατόν όλο αυτό το υπόμνημα που κάθε κεφάλαιό του αποτελεί μια μικρή πραγματεία, να συγγραφεί μέσα σε λίγες εβδομάδες, γιατί όλα αυτά απαιτούν εξονυχιστική διερεύνηση και μελέτη, προϋποθέτουν σύνεση, αναστοχασμό και επεξεργασία, δηλαδή χρειάζονται χρόνο, όσο εργατικός και ευφυής και αν είναι ο συντάκτης του υπομνήματος. Τώρα λοιπόν, που με την Συνθήκη των Σεβρών η ελληνική κυβέρνηση καθίσταται υπεύθυνη για τη διοίκηση της Σμύρνης, βλέπει την μεγάλη του ευκαιρία. Σπεύδει λοιπόν στο Παρίσι συναντά τον φίλο των νεανικών του χρόνων και του εκθέτει το σχέδιον του περί ιδρύσεως δευτέρου εν Ελλάδι Πανεπιστημίου. Ο Βενιζέλος πείθεται ως την τελευταία λεπτομέρεια του υπομνήματος και τού αναθέτει το δύσκολο αυτό εγχείρημα.

Και ο Καραθεοδωρή στρατεύτηκε στην υπόθεση αυτή κυριολεκτικά με πάθος. Κινείται από τη Σμύρνη ως την Αθήνα και την Ευρώπη, ταξιδεύει, σκέπτεται, εργάζεται όλες τις ώρες, παντού όπου και αν βρίσκεται. Παρακολουθεί τις εργασίες ανέγερσης των κτιρίων, προβαίνει σε παραγγελίες βιβλίων, στην οργάνωση και τον εξοπλισμό εργαστηρίων, αποτείνεται σε καθηγητές άλλων πανεπιστημίων ζητώντας τη βοήθειά τους, καλεί καθηγητές της αλλοδαπής (κατά προτίμηση ελληνικής καταγωγής) να προσέλθουν και να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο νέο πανεπιστήμιο, προσκαλεί άλλα ιδρύματα για μελλοντική συνεργασία, αλληλογραφεί με πρεσβείες και υπηρεσίες διάφορες. Θαυμάζει κανείς την ταχύτητα της σκέψης και την αποφασιστικότητα του ανδρός, την μεθοδικότητα και την εργατικότητά του. Έτσι δύο χρόνια μετά την υπογραφή του Διατάγματος της ίδρυσης του από τον Στεργιάδη το Πανεπιστήμιο είναι έτοιμο να αρχίσει τα μαθήματά του.

Και δεν μπορεί παρά να διερωτηθεί κανείς ποιος ήταν ο ρόλος αυτού του Πανεπιστημίου; Τι είναι αυτό που τον εμπνέει και τον παρακινεί σε όλο αυτό το πάθος και την αγωνία; Την ερμηνευτική κλειδα για την προσέγγιση του ερωτήματος την προσφέρει το μότο που είχε επιλέξει ο Καραθεοδωρή για το Πανεπιστήμιο:

«ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ»

Ένα τέτοιο μότο υποδηλώνει ότι υπάρχει και έτερον φως, το «εκ Δυσμών» και το «εξ Ανατολών» είναι διαφορετικό, από ότι το «εκ Δυσμών». Κατά την άποψή του μάλιστα φαίνεται η Δύση να υποτιμά και να υποβαθμίζει την ανατολική φιλοσοφία και σκέψη, όπως τουλάχιστον προκύπτει από διάφορα σημεία του υπομνήματός του. Θα πρέπει λοιπόν να ανατείλει το φως «εξ Ανατολών» και να διασταυρωθεί με το φως της Δύσης. Όπως γράφει: «Κατά τον τρόπον αυτόν, θα επιτευχθεί η δραστηρίωσης της αμοιβαίας κατανοήσεως διαφορετικών λαών, διαβιούντων επί του αυτού εδάφους, άτε προϋπόθεσις ίνα δυνηθεί η Ανατολή, ύστερα από τόσους αιώνας πάλης, να επαναρχίση να ζη ζωήν κανονικήν», [27 λέγε ζωήν ειρηνικήν. Πιστεύει όμως ότι τα πράγματα δεν μπορούν να αφεθούν στην τύχη, πρέπει να ληφθούν μέτρα και ως το πλέον κατάλληλο θεωρεί την παιδεία: «Έν των κυρίων μέσων, τα οποία έχομεν εις την διάθεσίν μας δια να κατευθύνομεν την κίνησιν ταύτην και δια να μη αφήσομεν την τύχην να οδηγήσει μόνη τα πράγματα, συνίσταται εις την δημιουργίαν κέντρων σπουδών και παιδείας, καταλλήλων να αναπτύξουν τας φυσικάς σχέσεις, τας οποίας θα κληθή να αποκαταστήση η Ελλάς με άπαντας τους γείτονάς της» [28]. Και συνεχίζοντας γίνεται περισσότερο σαφής και αποκαλυπτικός: «τα φώτα της εκπαιδεύσεως δύνανται, (...) να διαδραματίσουν το μέρος του καταλύτου εις τας χημικάς ενώσεις». Τώρα αποκαλύπτεται ο «ρόλος» του Πανεπιστημίου και ομολογείται το μέγα διακύβευμα: Η ειρηνική συνύπαρξη των λαών μέσω της παιδείας, αφού «τα φώτα της εκπαιδεύσεως δύνανται, (...) να διαδραματίσουν το μέρος του καταλύτου» στην επίτευξη του μεγάλου σκοπού. Αυτό λοιπόν ήταν το μέγα όραμα, αυτός ήταν ο ρόλος του Πανεπιστημίου, αυτός ήταν ο Μέγας Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή.

Όμως, η μοίρα λογάριαζε αλλιώς. Στις 22 Αυγούστου του 1922, λίγες μέρες πριν από την έναρξη των μαθημάτων του Πανεπιστημίου Σμύρνης, επήλθε η μεγάλη καταστροφή. Στάχτη και φωτιά η Σμύρνη. Και το «ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ» έγινε φλόγα που κατέκαυσε τα πάντα: Και κτίρια και εγκαταστάσεις και ελπίδες και οράματα. Και ο μέγας οραματιστής δεν μπορεί να πιστέψει αυτό που βλέπουν τα μάτια του. Ο ίδιος κινδύνεψε να χαθεί. Σώθηκε κυριολεκτικά τελευταία στιγμή. Την οικογένειά του πρόλαβε να την στείλει στη

Χίο λίγο νωρίτερα. Ο Γενικός Πρόξενος των ΗΠΑ στη Σμύρνη το 1922 Γεώργιος Χόρτον γράφει: «Ένας από τους τελευταίους Έλληνες που είδα στους δρόμους της Σμύρνης πριν από την είσοδο των Τούρκων ήταν ο Καθηγητής Καραθεοδωρή, πρύτανης του καταδικασμένου εν τη γενέσει του πανεπιστημίου. Όταν αναχώρησε ο Καραθεοδωρή από την Σμύρνη ήταν σαν να έφευγε από τη Μικρά Ασία η ενσάρκωση της ελληνικής ευφυΐας στις τέχνες και τον πολιτισμό» [29]. Που πάει να πει το «ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ» ΔΕΝ ΑΝΕΤΕΙΛΕ ΠΟΤΕ! Το φως της Ιωνίας έδωσε πριν ανατείλει! Κι ο γιος της Ιωνίας ο Μεγάλος Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή θα πάρει μαζί του ένα μικρό υποκατάστατο για τον τάφο του. Έναν Ιωνικό κίονα που φρόντισε να τοποθετηθεί στον τάφο του. Αν και βαθιά θρησκευόμενος Χριστιανός Ορθόδοξος, ο Κωνσταντίνος Στεφάνου Καραθεοδωρή θα τοποθετήσει στον τάφο του αντί σταυρού, τον Ιωνικό Κίονα της φωτογραφίας που ακολουθεί. Έτσι το ανεκπλήρωτο όνειρό του θα τον συνοδεύσει στην τελευταία του κατοικία.

Από το πρώτο μνημόσυνο του Κωνσταντίνου Στεφ. Καραθεοδωρή μπροστά στην επιτύμβια στήλη, μετά τη μεταφορά της το 2019 από το δημοτικό κοιμητήριο του Μονάχου στον Ορθόδοξο Ιερό Ναό των Αγίων Πάντων, στην πόλη του Μονάχου. Η μεταφορά έγινε με πρωτοβουλία του πατρός Απόστολου Μαλαμούση (πρώτος εικονιζόμενος δεξιά της επιτύμβιας στήλης) μετά την αναγκαστική επιστροφή του τάφου στον Δήμο Μονάχου. Ο υποφαινόμενος (δίπλα από τον πατέρα Απόστολο Μαλαμούση), είχα τη μεγάλη τιμή να είμαι ομιλητής στο πρώτο εκείνο μνημόσυνο στη νέα αυτή θέση της επιτύμβιας στήλης, στις 2 Φεβρουαρίου 2020.

Παραπομπές:

- 1) Περισσότερες πληροφορίες για το γένος Καραθεοδωρή, βλ. Τάκης Χρ. Τσονίδης, Το γένος Καραθεοδωρή. Από την Μπόσνα της Ανδριανοπόλεως στα παλάτια των Σουλτάνων, στις πρεσβείες και στα Πανεπιστήμια της Ευρώπης, εκδόσεις Πολιτιστικός Σύλλογος Ν. Βύσσης, ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ, Νέα Ορεστιάς, 1989
- 2) βλ. Τάκης Χρ. Τσονίδης, Το γένος Καραθεοδωρή, ... όπ. παρ. σελ. 4
- 3) Πάντοτε βέβαια σύμφωνα με τις πληροφορίες που αναφέρονται στο προαναφερθέν έργο του Τ. Τσονίδη. Ο ίδιος πάντως (εννοείται ο Τσονίδης) είχε καταγωγή από την Μπόσνα και είχε την δυνατότητα να αντλήσει πληροφορίες από τους επιζώντες συγγενείς και γνωστούς της οικογένειας Καραθεοδωρή και γι' αυτό το βιβλίο του θα πρέπει να θεωρηθεί ως το πιο έγκυρο επί του θέματος.
- 4) βλ. Ημιτελής αυτοβιογραφία Κωνστ. Στεφ. Καραθεοδωρή στο: Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 469, στήλη Β'.
- 5) βλ. Ημιτελής αυτοβιογραφία Κωνστ. Στεφ. Καραθεοδωρή στο: Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ 470, στήλη Α'.
- 6) βλ. Ημιτελής αυτοβιογραφία Κωνστ. Στεφ. Καραθεοδωρή στο: Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 470, στήλη Α'.
- 7) βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 469, στήλη Β'. Για τη ζωή του Κ. Καραθεοδωρή επίσης Δέσποινα Καραθεοδωρή - Ροδοπούλου, Δέσποινα Βλαχοστεργίου - Βαμβατέκη, Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή -ο σοφός Έλληνας του Μονάχου, εκδόσεις Κάκτος 2001, σελ. 67 Τα τελευταία χρόνια
- 8) βλ. Ι. Ε. Πυργιωτάκης (2001). «ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ»: Ο μαθηματικός Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή και το Ελληνικό Πανεπιστήμιο της Σμύρνης. Στο: Ι. Ε. Πυργιωτάκης, Εκπαίδευση και κοινωνία στην Ελλάδα: Οι διαλεκτικές σχέσεις και οι αδιάλλακτες , συγκρούσεις, Ελληνικά Γράμματα Αθήνα 2001, σελ. 307-335
- 9) βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 469, στήλη Β'.
- 10) Ι. Ε. Πυργιωτάκης (2001). «ΦΩΣ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ»: Ο μαθηματικός Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή και το Ελληνικό Πανεπιστήμιο της Σμύρνης. Στο: Ι. Ε. Πυργιωτάκης, Εκπαίδευση και κοινωνία στην Ελλάδα: Οι διαλεκτικές σχέσεις και οι αδιάλλακτες , συγκρούσεις, Ελληνικά Γράμματα Αθήνα 2001, σελ. 307-335, εδώ σελ. 313
- 11) Ως προς τη συνεργασία Καραθεοδωρή-Βενιζέλου βλ. Ι. Ε. Πυργιωτάκης (2020). Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή και Ελευθέριος Βενιζέλος, από την νεανική φιλία στα Χανιά στη στενή συνεργασία. Στο: Ι. Ε. Πυργιωτάκης, Εκπαιδευτικά μελετήματα -Μεταξύ εκπαίδευσης και κοινωνίας, εκδ. ΠΕΔΙΟ 2020, σελ.461-493
- 12) Περισσότερες λεπτομέρειες για τα συμπεριλαμβανόμενα εδάφη κλπ. βλ. στη Συνθήκη των Σεβρών.
- 13) Περισσότερα στη Συνθήκη των Σεβρών. Εδώ κυρίως στο άρθρο 66.

- 14) Περισσότερα για το θέμα αυτό βλ. Ι. Ε. Πυργιωτάκης (2020). Ο πολιτικός Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή: Το όραμα του ελληνικού Πανεπιστημίου Σμύρνης, όπως το συνέλαβε ο εμπνευστής και ιδρυτής του μαθηματικός Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή. Στο: Ι. Ε. Πυργιωτάκης, Εκπαιδευτικά μελετήματα - Μεταξύ εκπαίδευσης και κοινωνίας, εκδ. ΠΕΔΙΟ 2020, σελ. 353-371
- 15) Εφημερίς των συζητήσεων της Βουλής, περίοδος Β΄, Συνεδριάσεις 17/20 Δεκεμβρίου 1929, σελ. 27
- 16) Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 484 (Η υπογράμμιση δική μας)
- 17) Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, , όπ. παρ., σελ. 484 18 Περισσότερες λεπτομέρειες από όσες αναφέρονται εδώ βλ. για όλες τις αναφερόμενες πόλεις, Ι. Ε. Πυργιωτάκης (2020).
- 18) Ο πολιτικός Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή: Το όραμα του ελληνικού Πανεπιστημίου Σμύρνης, όπως το συνέλαβε ο εμπνευστής και ιδρυτής του μαθηματικός Κωνσταντίνος Στεφ. Καραθεοδωρή. Στο: Ι. Ε. Πυργιωτάκης, Εκπαιδευτικά μελετήματα -Μεταξύ εκπαίδευσης και κοινωνίας, εκδ. ΠΕΔΙΟ 2020, σελ. 353-371.
- 19) Βλ. Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 487. (Η υπογράμμιση δική μας).
- 20) Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 487.
- 21) Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 487 .
- 22) Βλ. Νικ. Κριτικός, στο Βοβολίνη, Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, όπ. παρ., σελ. 488, στήλη Β΄
- 23) Βλ. Νικ. Κριτικός: στο Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, σελ. 488, στήλη Β΄.
- 24) Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, όπ. παρ., σελ. 492, στήλη Β΄.
- 25) Με τη φράση «προ του Μεγάλου Πολέμου» εννοείται ο πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος. Τότε δεν τον ονομάζαμε Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, επειδή δεν ξέραμε ότι θα ακολουθήσει και δεύτερος.
- 26) Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, όπ. παρ., σελ. 492, στήλη
- 27) Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, όπ. παρ., σελ. 486.
- 28) Βλ. Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν, Έκδοσις "Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως", Κ. Βοβολίνης, λήμμα Κων/νος Καραθεοδωρή, Αθήναι 1962, τ. 5ος, όπ. παρ., σελ. 486.
- 29) Βλ. George Horton, Αναφορικά με την Τουρκία, Η κατάρα της Ασίας, προξενικά ντοκουμέντα των ΗΠΑ, εκδ. ΠΕΔΙΟ, 2022, σελ. 138

Summary of the articles in the present Newsletter of the Ecumenical Federation of Constantinopolitans (EFC)

- Support Program of EFC for the youth generation members in secondary and university education. This year in total 110 youths are being supported, p. 2.
- Enhanced Social Solidarity Activities of EFC with the associations New Cycle of Constantinopolitans and Kosmeteio Foundation, p. 3-5.
- Patriarchal Message on Christmas Day, p.6-8.
- Announcements of EFC, p.9-11.
- In memoriam of Pantelis Heinz Gstrein, p.12.
- Constantinople under the Earth– the research work of Ms. Arzu Ulaş , p.13-17.
- The use of isolator technology to compete with earthquakes, p.18-19.
- Article of Prof. I.E.Pyrgiotakis for the Mathematician Constantinos Caratheodory, p. 20-31.

İstanbulu Rumların Evrensel Federasyonunun (İREF)

Bu Bültende yer alan makalelerin özeti

- İREF in ortaöğretim ve üniversite eğitimindeki genç nesil üyelerine yönelik Destek Programı. Bu yıl toplam 110 gence destek veriliyor, s. 2.
- İREF, İstanbulu Rumların Yeni Çevresi ve Kosmeteio Vakfı dernekleriyle İsa Peygamberin Doğum günü yortuları sırasında Geliştirilmiş Sosyal Dayanışma Faaliyetleri, s. 3-5.
- İsa Peygamberin Doğum Günü Patrik Mesajı, s.6-8.
- İREF Duyuruları, s.9-11.
- Pantelis Heinz Gstrein'in anısına, s.12.
- Yerin Altında İstanbul – Arzu Ulaş Hanım'ın araştırma çalışması, s.13-17.
- Depremle direnme için izolatör teknolojisinin kullanılması, s.18-19.
- Prof. I.E.Pyrgiotakis'in Matematikçi Konstantinos Karatheodori için yazdığı makale, s. 20-31.

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ

- «Η Ένωση Κωνσταντινουπολιτών» με τα δύο μέλη σωματεία <http://www.enokon.gr/>
 - «Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών»
 - «Σωματείο Ελλήνων Υπηκόων Απελαθέντων εκ Τουρκίας»
- «Ένωση Ομογενών εκ Κωνσταντινουπόλεως Βορείου Ελλάδος» <https://sylogoskbe.wordpress.com/>
- «Αδελφότης Κωνσταντινουπολιτών Μεγάλου Ρεύματος "Ο Ταξιάρχης"» <http://www.megarevma.gr/>
- «Σύνδεσμος Μεγαλοσχολιτών» <http://www.megalixoli.gr/>
- «Σύλλογος Ζαπτίδων» <https://www.facebook.com/events/610745252286345/>
- «Σύνδεσμος Κεντρικιάδων»
- «Σύνδεσμος Ιωακειμειάδων»
- «Φιλανθρωπικός Σύνδεσμος Γαλατά Κωνσταντινουπόλεως»
- «Αθλητικός Όμιλος Ταταύλα» <http://www.tatavlasc.gr/>
- «Αθλητικός Σύλλογος Πέρα» <http://as-pera.gr/>
- «Αθλητικό Βυζαντινό Κέντρο»
- Σύλλογος Πριγκηπιανών «Άγιος Γεώργιος ο Κουδουνάς» <https://www.facebook.com/SylogosPrigipianon/>
- «Μορφωτικός Σύνδεσμος Χάλκης «Ο Άγιος Νικόλαος»» <http://www.halki-morf-sind.gr/>
- «Ο Εν Αθήναις Σύλλογος Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως» <http://www.cmkon.org>
- «Σύνδεσμος των εν Ελλάδι Ζωγραφειωτών Κωνσταντινουπόλεως» <http://sezografyon.gr/home/>
- Εστία Κωνσταντινουπόλεως <http://estiakon.gr/>
- Σύνδεσμος Ελλήνων Βετεράνων Αθλητών Στίβου Κωνσταντινουπολιτών
- Μορφωτικός Σύνδεσμος Μακροχωρίου Κωνσταντινουπόλεως «Το Έβδομο του Βυζαντίου» <https://www.facebook.com/makrochoricon>.
- Εθελοντές για την Κωνσταντινούπολη.
-

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Γερμανίας»
- «Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών Αυστραλίας» με 3 σωματεία στις περιοχές της Αυστραλίας
- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Ελβετίας» www.agcos.ch
- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Ηνωμένου Βασιλείου» <https://www.facebook.com/acguk.net/>

ΑΡΩΓΑ ΜΕΛΗ

- «Επτάλοφος» Ιστορική Βιβλιοθήκη Μελέτης και Έρευνας
- Σύλλογος των Φίλων της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής.
- Φίλων Βυζαντινών Τεχνών
- Πολιτισμού & Κοινωνικής Ανάπτυξης.
- Ένωση Κωνσταντινουπολιτών Μικρασιατών Βορείου Αττικής η "Αγία Σοφία".
- Εταιρεία Μελέτης της καθ' ημάς Ανατολής <https://www.facebook.com/etmelan1/>
- Ελληνικός Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Σικάγου.
- Ελληνικός Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών περιοχής Washington D.C.